

YRITYSYSTÄVÄLLINEN KULTTUURIKAUPUNKI
Järvenpään elinkeino-ohjelma 2011-2015

*Silkkiuikku,
Järvenpään nimikkolintu*

Sisällysluettelo	2
Tiivistelmä	4
1. Elinkeino -ohjelman laatimisen lähtökohdat	5
1.1. Johdanto.....	5
1.2. Toimintaympäristön muutostekijät	6
1.3. Elinkeinopolitiikan lähtökohdat: kilpailuetua luontaisia vahvuuksia kehittämällä.....	6
2. Elinkeinotoiminnan nykytila	7
2.1. Järvenpää yritysten toimintaympäristönä- tärkeimmät kilpailuedut	7
2.1.1. Sijainti metropolialueella.....	7
2.1.2. Hyvä logistinen saavutettavuus.....	7
2.1.3. Monipuolinen elinkeinorakenne.....	7
2.1.4. Selkeät erikoistumisalat	9
2.1.5. Osaavan työvoiman saatavuus.....	9
2.1.6. Hyvä elinympäristö, toimivat palvelut.....	10
2.2 Yritysrakenteen ja yritys ympäristön muutokset kaudella 2005–2010	11
2.2.1. Yritysten ja työpaikkojen lukumäärän kehitys.....	11
2.2.2. Muutokset päätoimialoittaisessa jakaumassa työllistämisosuuksilla mitattuna.....	12
2.2.3. Muutokset yritysten kokoluokittaisessa jakaumassa työllistämisosuuksilla mitattuna	14
2.2.4. Työpaikkaomavaraisuudessa tapahtunut kehitys.....	15
2.2.5. Työmatkasukkulointi.....	16
2.2.6. Yritysten toimintaympäristössä tapahtunutta kehitystä.....	16
3. Arvot, toiminta-ajatus, visio ja strateginen päämäärä	17
4. Kriittiset menestystekijät	18
4.1. Työpaikkojen määrän jatkuva kasvu	18
4.2. Monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitäminen.....	21
4.3. Kärkiklustereiden kehityksen edistäminen	22
4.4. Sijainnin tehokas hyödyntäminen.....	23
4.5. Monipuoliset sijoittumismahdollisuudet ja kilpailukykyiset sijaintikustannukset.....	25
4.6. Osaavien työntekijöiden saatavuus	26
4.7. Yritysyntävällisyys ja vetovoimainen julkisuuskuva	28
4.8. Viihtyisä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta.....	29
4.9. Hyvä alueellinen yhteistyö.....	31
5. Elinkeino-ohjelman täytäntöönpano ja seuranta	32
5.1. Viestintä elinkeino-ohjelmasta.....	32
5.1.1. Sisäinen viestintä.....	32
5.1.2. Ulkoinen viestintä.....	32
5.2. Elinkeinotoiminnan kehitysindikaattorit.....	33
Järvenpään Yrittäjät ry:n puheenjohtajan 2011 terveiset.....	34
Liite: Luettelo toimintalinjoista ja tehtävistä.....	35
Muistiinpanoja.....	36

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT, joissa on onnistuttava:

- Työpaikkojen määrän jatkuva kasvu
- Monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitäminen
- Kärkiklustereiden kehityksen edistäminen
- Sijainnin tehokas hyödyntäminen
- Monipuoliset sijoittumismahdollisuudet ja kilpailukykyiset sijaintikustannukset
- Osaavien työntekijöiden saatavuus
- Yritysystävällisyys ja vetovoimainen julkisuuskuva
- Viihtyisä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta
- Hyvä alueellinen yhteistyö

TIIVISTELMÄ

Elinkeino-ohjelma 2011–2015 on kaupunkikehityksen ohjelma, joka tähtää työpaikkojen ja yrityskannan lisäämiseen kaupungissa ja sitä kautta verokertymän kasvattamiseen ja kaupungin jatkuvien kehittämismahdollisuuksien turvaamiseen. Samanaikaisesti kun pyritään työpaikkamäärän kasvattamiseen, kiinnitetään huomiota suhdanteita tasaavan, monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen.

Elinkeinorakenteeseen voidaan vaikuttaa tavoitteiden suuntaisesti kaavoituksella, tonttien luovutuksilla, toimitilarakentamishankkeiden vauhdittamisella, yritysmarkkinoinnilla, kärkiklustereiden eli keskeisten toimialojen varaan rakentuvien yritysryppäiden kehittämisellä, samoin kuin huolehtimalla hyvin yritysalueista. Kaupungissa tulee olla tarjolla monipuolisesti sijoittumismahdollisuuksia, tontteja ja toimiloja, kilpailukykyisillä hinnoilla.

Elinkeino-ohjelmassa kehittämisen lähtökohtana ovat kaupungin ja alueen luontaiset vahvuudet, joista tärkeimpänä sijainti Helsingin seudun markkina-alueella, metropolialueen osaamiskeskittymien tuntumassa ja osana seudun mittavia työmarkkinoita. Järvenpäästä on sujuvat logistiset yhteydet joka suuntaan.

Järvenpään vahvuutena ovat myös elinkeinorakenteesta löytyvät selkeät erikoistumisalat, mikä on yksi menestyvän kaupungin tunnusmerkkejä. Kaupungin perinteiset erikoistumisalat ovat korkeaan osaamiseen perustuva metallin yritys-kokonaisuus eli klusteri sekä kulttuuriliiketoiminnan ja sisältötuotannon muodostama klusteri.

Uusiksi kasvualojen klustereiksi Järvenpäässä ja Keski-Uudellamaalla ovat nousemassa elintarvikkeet, ympäristöteknologia ja energiatehokkuus, terveysteknologia ja hoiva-alojen osaaminen sekä laadukas pientalorakentaminen. Suuria maa-

alueita vaativa logistiikka ei sovi Järvenpään kaupunkin vähäisen pinta-alan vuoksi. Hyviä logistisia toimintaedellytyksiä vaativista toiminnoista kaupunkia kiinnostaa sen sijaan teollisuuden ohella maahantuonti/tukkukauppa.

Turvattu osaavan työvoiman saanti, hyvä asuin ympäristö työntekijöille ja hyvä palvelutaso ovat itsestään selviä perusedellytyksiä yritysten valitessa sijoittumispaikkakuntaa. Samoin paikkakunnan yritysystävällinen maine on tärkeä tekijä, jonka yritykset haluavat ennalta varmistaa. Kaupungin keskustan ja yritysalueiden ilme sekä sisääntulovyölien ympäristö ovat ulkoasutekijöitä, jotka antavat ensi vaikutelman kaupungista.

Järvenpään yksityisen sektorin palvelurakenteessa suurin tarve tarjonnan lisäämiseen on vähittäiskaupan palveluisa. Järvenpää on vähittäiskaupassa kokonaisuutena likimain omavarainen; samalla kun ostovoimaa virtaa joissain tuoteryhmissä ulos, sitä vastaavasti virtaa toisten tuoteryhmien kohdalla sisään kaupunkiin. Kuitenkin tarjonnassa on vaja-vaaisuutta monissa tuoteryhmissä, etenkin vaatetustarjonnassa sekä kotiin ja vapaa-aikaan liittyvissä tuotteissa.

Vähittäiskaupan kehittämiseksi ja keskustan vetovoiman turvaamiseksi on kiireellistä saada keskustan uusien liikekiinteistöjen rakentaminen alkamaan. Kun keskustan jatkokehittäminen on varmistettu, käynnistetään niinkään kiireellisenä moottoritien eteläisen liittymän tuntumassa sijaitsevan Poikkitien erikoistavaran kaupan alueen kehittämistyö, jotta alue ehtii saada hyvän aseman liikekeskittymien välisessä kilpailussa toimijoista ja asiakasvirroista.

Kaiken kaikkiaan hyvää elinkeinopolitiikkaa tehdään kuntalaisten eduksi; se palvelee yrityksiä, mutta viime kädessä se palvelee kuitenkin kuntalaisen ihmisen hyvinvointia tuomalla voimavaroja kaupungin ja sen palveluiden kehittämiseen.

1. ELINKEINO -OHJELMAN LAATIMISEN LÄHTÖKOHDAT

1.1. JOHDANTO

Järvenpää - yrittäjätystävällinen kulttuurikaupunki

Järvenpään kaupungin elinkeino-ohjelman tarkoituksena on kirjata yhteisesti sovittu näkemys siitä, mihin kaupungin elinkeinopolitiikka tähtää ja millaiseen tulevaisuuteen se pyrkii sekä siitä, millaisin menettelytavooin tavoitteisiin päästään.

Elinkeino-ohjelma on rakennettu sellaisen tulevaisuuskuvan varaan, joka pohjautuu maailmantalouden kehityksen jatkumiseen jokseenkin myönteisenä. Kehittyneiden maiden tai Euroopan johtavien maiden talouksien romahtamisen tai eurooppalaisen kilpailukyvyntämenetyksen kaltaisiin uhkakuviin ei tässä ohjelmassa ole varauduttu. Mikäli perusedellytykset suotuisalle kehityskuvulle täydellisesti muuttuvat, on Järvenpään laadittava uudelta pohjalta sekä elinkeino-ohjelmansa että koko kaupunkistrategiansa.

Tavoitteeksi elinkeino-ohjelmassa on asetettu Järvenpää yritysyntävällisenä kulttuurikaupunkina, jota leimaa toimiva ja aktiivinen vuoropuhelu kaupungin ja yritysten välillä sekä kaupungin eri hallinnonalojen saumaton yhteistyö, jolla yritysten ja niiden työntekijöiden tarpeet huomioidaan. Yritysyntävällisyys on kunnianhimoinen tavoite, johon Järvenpää on valmis sitoutumaan käytännön toimin.

Onnistunut elinkeinon kehittäminen tarvitsee onnistuakseen tukea ja yritysten kannalta kestäviä ja toimintaa helpottavia päätöksiä myös maankäytön, asumisen ja liikenteen, samoin kuin työllistämisen erityistoimenpiteiden ja koulutuksen alueilta. Elinkeino-ohjelman päätoteuttaja on kaupunkikehitys, mutta samalla ohjelma koskettaa koko kaupunkiorganisaatiota.

Järvenpään elinkeino-ohjelman päivitys on valmisteltu kaupungin elinkeinopalveluiden ja Net Effect Oy:n yhteistyönä vuoden 2010 lopussa ja 2011 alussa pohjautuen toimintaympäristöanalyysiin sekä sähköiseen kyselyyn 200 järvenpäälaiselle yritykselle ja muille elinkeinon kehittämissä kannalta tärkeille toimijoille (55 vastausta, vastausprosentti 27,5), lisäksi Järvenpään Yrittäjät ry:n hallituksen haastatteluun sekä Sykettä ja Simfoniaa ry:n puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan haastatteluun. Järvenpään kaupungin tulevaisuusvaliokuntaa on myös kuultu ohjelmaa valmisteltaessa. Haastatteluja, jotka Net Effect Oy teki tammikuussa 2011 valmistunutta Keski-Uudenmaan kärkiklustereiden kehittämisselvitystä varten, on myös hyödynnetty tässä työssä. Samoin ohjelman laatimisessa on hyödynnetty Tulevaisuus Viestintä Oy:n vuoden 2010 lopulla kaupunkimarkkinoinnin kehittämiseksi tekemän, 300 järvenpäälaiselle yritykselle lähetetyn sähköisen kyselyn tuloksia (98 vastausta, vastausprosentti 32,6).

Yrityshaastattelussa kartoitettiin sitä, miten Järvenpään kaupunki parhaiten palvelisi nykyisiä ja tulevia yrityksiään, eli mitä kaupungilta odotetaan yritysten toimintamahdollisuuksien suhteen, ja millaisia kehittämistarpeita elinkeinopolitiikan ja muiden toimintojen välillä nähdään. Tavoitteena oli hahmottaa, miten taataan, että Järvenpää on jatkossakin uudistumiskykyinen elinvoimaisen yritystoiminnan kaupunki. Vastausta esitettiin myös siihen, millaisia seudullisia toimenpiteitä on meneillään tai näköpiirissä, joissa kaupunki, järvenpäälaiset yritykset ja muut elinkeinotoimijat voisivat olla toteuttajina tai jopa edelläkävijöinä.

Ensiarvoista on työpaikkojen lisääminen ja jatkuva pyrkimys elinkeinorakenteen monipuolistamiseen.

Elinkeino-ohjelma 2011–2015 tuo edellisen, vuonna 2005 hyväksytyt elinkeinostrategian 2010-luvun tilanteen tasalle ja tarkastelee niitä keinoja, joilla Järvenpää elinkeinon kehittämissä kautta pyrkii vastaamaan uusiin haasteisiin.

Hyvä elinkeinotoiminta on jokaisen kaupunkilaisen hyvinvoinnin perusta

Elinkeino-ohjelmaa laadittaessa on pyritty näkemään koko yhteiskuntaan vaikuttavat kehityksen valtavirrat eli megatrendit ja niiden muutossuunnat kuten väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos, ympäristöasioiden vahva esiinnousu sekä palveluyhteiskuntaa korostava elinkeinoelämän rakennemuutos. Ohjelma pyrkii taustatekijöinä ottamaan huomioon myös arvomuutokset kuten eettisen kuluttamisen, elämyksellisyyden etsinnän ja käyttäjätehtävien merkityksen kasvun. Olemme siirtyneet teknologialähtöisyydestä käyttäjä- ja ihmislähtöisyyteen. Käyttäjä-, asukas- tai kansalaisnäkökulma korostuu esimerkiksi uudenaikaisissa, joustavuutta, turvallisuutta tai käyttäjätystävällisyyttä lisäävissä teknisissä ja toiminnallisissa ratkaisuissa, jotka päivittäin vaikuttavat elämääme, asumiseen, vapaa-ajan viettoon, kuluttamiseen, työntekoon, koulutukseen ja tätä kautta myös yritystoiminnan kehittämiseen. Näiden muutosten vaikutuksiin ohjelma pyrkii vastaamaan rakentavasti ja käytännönläheisesti: ohjelman tarkoitus on tehdä parempaa elinkeinopolitiikkaa kuntalaisille ja yrityksille.

Elinkeino-ohjelmassa ytimenä on ihmislähtöisyys (elinkeinopolitiikka palvelee viime kädessä kuntalaisia) ja yhteiskuntavastuullisuus (kaupunkiorganisaation ja kaikkien sen toimijoiden yhteinen vastuu toimintojen tehokkuudesta sekä vaikutuksista ympäröivään yhteiskuntaan ja keskeisiin sidosryhmiin eli henkilöstöön, asukkaisiin, yrityksiin ja muihin organisaatioihin). Valittu lähestymistapa näkyy etenkin siinä, että yritysyntävällisyys ja asukas-/ihmislähtöisyys on otettu kärjeksi tarkennettaessa toiminta-ajatusta, visiota ja strategista eli keskeistä päämäärää.

Kriittisiä menestystekijöitä on karsittu ja osittain yhdistelty, mikä on voitu tehdä, kun näkökulmittainen tarkastelu on jätetty pois. Kriittisten menestystekijöiden ja niihin liittyvien tavoitteiden keskeinen sisältö on säilynyt pääosin ennallaan: ensiarvoista on työpaikkojen lisääminen ja jatkuva pyrkimys elinkeinorakenteen monipuolistamiseen.

Tärkeimmät klusterit olivat esillä jo elinkeinostrategiassa 2005–2010, mutta edellisellä ohjelmakaudella tapahtunut kehitys on nyt nostanut elintarvikkeet yhdeksi seudullisista kärkiklustereista.

Ympäristöliiketoiminnan klusterissa sekä terveys-, hyvinvointi- ja hoiva-alojen klusterissa tulevaisuuden mahdollisuudet ovat yhä selvemmin hahmottumassa, ja sen myötä näille aloille suuntautuvien innovatiivisten yritysten kehittämistoimenpiteet ovat tulleet kiireellisiksi yritysten kilpaillessa markkinaosuuksista.

Elinkeino-ohjelmassa on rakennetta kuvaavan numerooidun otsikoinnin lisäksi käytetty lukemisen helpottamiseksi asioita korostavaa, lehtiartikkelimaista väliotsikointia. Samassa tarkoituksessa on käytetty myös toiminnallisia ”huomiolaatikoita”. Väärinkäsitysten välttämiseksi huomautettakoon, etteivät ”huomiolaatikat” ja kriittisten menestystekijöiden tavoitteet ole suorassa ja kattavassa suhteessa toisiinsa niin, että kaikki tavoitteet tulisivat toteutetuiksi huomiolaatikossa ilmaistun aktiviteetin kautta. Ohjelman loppuun liitteeksi on laadittu luettelo niistä toimintalinjoista/tehtävistä, joiden toteuttamista tämän ohjelman toimeenpano edellyttää.

Tässä ohjelmassa on käytetty runsaasti passiivimuotoa. Tämä johdetaan siitä, että yhdessä toimintokokonaisuudessa on usein monia toteuttajia ja aikajänteenä on useampi vuosi. Toimenpiteet edellyttävät useimmiten myös erillistä poliittista päätöksentekoa, joka ei toteudu pelkästään tämän ohjelman hyväksymisellä. Passiivimuodolla tarkoitetaan pääosin kaupunkia, kaupungin päättäjiä, kaupunkiorganisaatiota kokonaisuudessaan, jolloin kaupunki on vastuullinen myös aloitteellisuudesta yhteistyökumppaneiden suuntaan. Kaupunkikehitys on kaupungin viranhaltijaorganisaatiossa päävastuullinen elinkeino-ohjelman toteuttamisesta. Käytännön toimenpiteet tulee pohtia yksityiskohtaisella tasolla niitä toteuttavien yksiköiden kanssa ja ajoittaa ne taloudellisten voimavarojen mukaan, koskien esimerkiksi maanhankintaa, kunnallistekniikkaa ja yritysalueiden viimeistelyä tai yhteistyötä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa esimerkiksi seudun yritysmarkkinoinnissa tai kärkiklustereiden kehittämisessä.

1.2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEKIJÄT

Yritystoiminnan kehittymiseen vaikuttavat ulkoisina tekijöinä toisaalta yritysten lähin toimintaympäristö kotikunnassa sekä toisaalta kotimainen ja kansainvälinen toimintaympäristö kaikessa laajuudessaan, joka tärkeimpinä tekijöinä käsittää taloudellisen ja teknologisen kehityksen, kansainvälisen kilpailun, talouden rakenteet, säädösympäristön ja poliittisen päätöksenteon (etenkin koskien talouspolitiikkaa, kilpailupolitiikkaa ja verotusta). Myös kuluttajien arvostusten ja käyttäytymisen muutokset vaikuttavat yrityksiin sekä suorasti että epäsuorasti.

Väestön ikääntyminen ja ympäristöasioiden korostuminen avaavat mahdollisuuksia uusille vientituotteille

Megatrendeistä eli kehityksen valtavirroista yritysten toimintaan vaikuttavat etenkin globalisaatio eli vaikutussuhteiden muuttuminen maailmanlaajuisiksi, teknologisen kehityksen nopeutuminen, väestökehitys sekä ympäristöasioiden merkityksen korostuminen.

Globalisaation muodoista vaikuttavin on maailmantalouden integraatio eli yhdentyminen, joka yhdessä nopeampaisen teknologisen kehityksen kanssa asettaa suurimmat haasteet yritysten kilpailukykyisyydelle, samoin kuin kunta- ja alue- ja valtakunnallisella tasolla yritysten toimintaympäristön kilpailukykyisyydelle.

Väestökehityksessä niin Suomessa kuin yleensä länsimaissa vaikuttavin tekijä on väestörakenteen vanheneminen. Se tekee välttämättömäksi yksityisen ja julkisen sektorin palvelurakenteiden uudistamisen, mutta samalla se yhdessä lisääntyvän vaurauden kanssa tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia uusille vientituotteille. Myös ympäristöasioiden merkityksen kasvu avaa laajat mahdollisuudet innovaatioille ja uusviennille.

Huolehditaan hyvästä toimintaympäristöstä kunnassa, jotta yritykset voivat keskittyä oman kilpailukykyensä kehittämiseen.

Kunta pystyy yritysten toimintaympäristökokonaisuudessa vaikuttamaan vain rajallisesti yritysten menestymiseen ja toiminnan reunaehtoihin. Kunta on kuitenkin yrityksen fyysinen ja lähin toimintaympäristö, ja siksi kunnan yritys ympäristön ominaisuudet muodostavat yrityksille tärkeän ponnistusalustan kansainvälisessä kilpailutilanteessa. Kunta voi toimillaan tukea yritysten kilpailukykyisyyttä ja helpottaa yritysten arkea, vaikka lopulta kansainvälisen toimintaympäristön muutokset ovatkin ratkaisevia yrityksen menestymisen kannalta.

Tähän ohjelmaan on koottu ne toimintalinjat tai toimenpiteet, joilla kehitetään yritysten toimintaympäristöä sellaiseksi, että yritykset voivat menestyksekkäästi toimia Järvenpäässä ja keskittyä oman kilpailukykyensä kehittämiseen. Tällöin toimintaympäristössä on mahdollisimman vähän kitkatekijöitä, ”asiat sujuvat” ja kaupungissa vallitsee myönteinen, innostava, luovuuteen ja yrittäjyyteen kannustava ilmapiiri.

Toimintaympäristön kehittäminen kasvattaa edelleen kaupungin vetovoimaisuutta yritysten sijaintipaikkana, ja toteutuneet yritysten sijoittumiset houkuttavat taas uusia yrityksiä kaupunkiin. Näin syntyy parhaimmillaan menestyksen kierre, jossa kaupungin yritysystävällinen maine vahvistaa sen valmiutta toimia jatkossakin samansuuntaisesti.

1.3. ELINKEINOPOLITIIKAN LÄHTÖKOHDAT: KILPAILUTETUA LUONTAISIA VAHVUUKSIA KEHITTÄMÄLLÄ

Elinkeino-ohjelmassa on pyritty lähtökohdaksi ottamaan huomioon näkemys kehittämiseen käytettävissä olevista taloudellisista voimavaroista suhteessa muuhun kuntatalouteen. Tavoitteet on pyritty mittaamaan realistisesti suhteessa käytettävissä oleviin voimavaroihin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja osaamisen kehittäminen on vaiheittain etenevä prosessi; sitä voidaan nopeuttaa, mutta kehitysvaiheiden yli ei voida hypätä.

Järvenpään elinkeino-ohjelmaa ei ole laadittu samankaltaiseksi kuin suurten kaupunkien elinkeinojen kehittämisohjelmat, esimerkiksi yliopistokaupunkien, joissa on kriittiset massat korkeaa osaamista. Elinkeinojen kehittämisessä Järvenpää hakee ja kehittää vahvuuksia ja kilpailuetuja, joilla se erottuu muista kaupunkiseuduista. Järvenpää ei rakenna kehitystään sellaisten huippuosaamisen alojen varaan, joissa muilla paikkakunnilla on jo ylivoimatekijät hallussaan. Kaupunki rakentaa vahvuuksia niille aloille, joissa sillä tai alueella jo on vahva ja kilpailukykyinen yritys keskittymä ja omaa vahvaa osaamista. Tällöin vahvistetaan toimialoja ja klustereita eli yritysryppäitä, joilla on luontaiset toimintaedellytykset ja kasvupohjaa kaupungissa ja alueella.

Tällä hetkellä erityisosaamisen aloja Järvenpäässä ovat korkeaan osaamiseen perustuva, monipuolinen metallin klusteri sekä luovat alat, lähinnä kulttuuriliiketoiminta ja sisältötuotanto. Elintarviketuotannon toimialakokonaisuus muodostaa Järvenpäässä ja seudulla lupaavasti kehittyvän kasvualan. Ympäristöteknologinen osaaminen samoin kuin terveys-, hyvinvointi- ja hoiva-alojen teknologinen ja palveluosaaminen nousivat tulevaisuudessa yhä merkittävämmiksi osaamisen ja yritystoiminnan kokonaisuuksiksi.

JÄRVENPÄÄN TÄRKEIMMÄT VAHVUUDET YRITYSTEN SIJAINTI PAIKKANA:

- Sijainti metropolialueella
- Hyvä logistinen saavutettavuus
- Monipuolinen elinkeinorakenne
- Selkeät erikoistumisalat
- Osaavan työvoiman saatavuus
- Hyvä elinympäristö ja toimivat palvelut

2. ELINKEINOTOIMINNAN NYKYTILA

Järvenpää tunnetaan Helsingin läheisyydessä, pääradan varrella, hyvien yhteyksien päässä sijaitsevana keskikokoisena kaupunkina. Sibeliuksen Ainola ja Tuusulanjärven kulttuuriympäristö osataan myös yhdistää Järvenpähän. Järvenpää liitetään lähinnä asumiseen ja kulttuurihistoriaansa, sen sijaan kaupunki ei ole vielä tavoitellussa määrin tunnettu yritystoiminnastaan, vaikka täällä sijaitseekin eräitä kansallisesti merkittäviä yrityksiä.

Tehdään Järvenpäästä tunnetuksi hyvänä yrityskaupunkina.

2.1. JÄRVENPÄÄ YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ - TÄRKEIMMÄT KILPAILUEDUT

2.1.1. SIJAINTI METROPOLIALUEELLA

Järvenpään ensisijainen vahvuus kilpailtaessa yrityksistä on sijainti Helsingin seudulla, lyhyellä etäisyydellä metropolialueen ytimestä, maan tärkeimmällä markkina-, talous- ja työssäkäyntialueella sekä keskeisten kotimaisten osaamiskeskittymien tuntumassa. Samalla Järvenpää on osa ostovoimaista ja kasvavaa Keski-Uudenmaan markkina-alueetta.

Helsingin seutu, joka on Euroopan kilpailukykyisimpiä metropolialueita, on suomalaisen yritystoiminnan kansainvälistymisen ja teknologisen kehityksen veturi. Keskiuusmaalainen yritystoiminta tukeutuu vahvasti Helsingin seudun osaamiskeskittymien voimavaroihin. Jalansijan varmistaminen Helsingin seudun markkina-alueella on tärkeää kaikille kotimaisille, valtakunnallisesti tai kansainvälisesti toimiville yrityksille. Keski-Uudenmaan ja Helsingin seudun muodostamalla mittavilla työmarkkinoilla onnistuu myös pitkälle erikoistuneen työvoiman saanti.

2.1.2. HYVÄ LOGISTINEN SAAVUTETTAVUUS

Järvenpää sijaitsee 36 kilometrin etäisyydellä, noin puolen tunnin auto- tai junamatkan päässä Helsingin keskustasta, vajaan puolen tunnin ajomatkan päässä Helsinki-Vantaan lentokentältä ja runsaan puolen tunnin matkan päässä Helsingin satamista. Järvenpää on helppo saavuttaa valtakunnallisia pääväyliä myöten, ja yhteydet ovat sujuvat joka suuntaan. Järvenpää sijaitsee Helsingin seudulla, mutta on kuitenkin metropolialueen ruuhkien ulkopuolella. Monet Järvenpähän tulleet yritykset ovat todenneet kaupungin sijaitsevan heidän markkina-alueensa ytimessä, mikä mahdollistaa yrityksille järkevän jakelun logistiikan.

2.1.3. MONIPUOLINEN ELINKEINORAKENNE

Vaikka Järvenpää on keskikokoinen kaupunki, sen elinkeinorakenne on monipuolisuudessaan suurten kaupunkien elinkeinorakenteen kaltainen, mikä on yksi tärkeimpiä Järvenpään kilpailukyvyyn osatekijöitä. Kaikki keskeiset sektorit ovat riittävän suuret, mikä

helpottaa yritysten mahdollisuuksia löytää verkottuneessa ympäristössä yhteistyökumppaneita, sopimusvalmistajia ja liike-elämän palveluiden tarjoajia lähietäisyydeltä. Monipuolinen elinkeinorakenne tasoittaa myös eri toimialojen välisten suhdannevaihteluiden heijastusvaikutuksia työllisyyteen, pääasiassa palkkatulojen verotuksen kautta kertyviin verotuloihin ja sitä kautta kaupungin talouteen ja kehittämismahdollisuuksiin.

Järvenpäässä toimii yli 2.300 yritystä

Järvenpäässä toimi vuoden 2010 lopussa kaupungin oman yritys- ja toimipistetiedoston mukaan 2.324 yksityistä yritystä, joissa oli yhteensä 9.479 työpaikkaa. Työnantajia oli kaikkiaan 2.351 ja työpaikkoja 12.819.

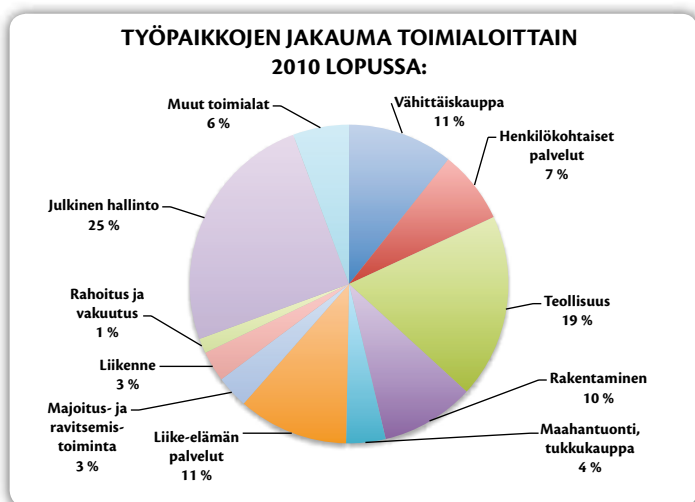
Palvelualoilla kaksi kolmannesta työpaikoista

Palvelualat, julkinen sektori mukaan luettuna, työllistivät 8.474 henkilöä. Lähes kaksi kolmannesta (66,1 %) järvenpääläisistä työpaikoista oli palvelualoilla. Teollisuudessa ja rakennustoiminnassa oli työpaikkoja 3.615 ja näiden tuotannollisten alojen osuus työpaikoista oli vajaa kolmannes (28,2 %), jossa teollisuuden osuus oli 18,7 % ja rakennustoiminnan osuus 9,5 %. Muiden toimialojen työpaikkaosuus oli 5,7 %.

Hyvät liike-elämän palvelut

Liike-elämän palveluissa eli niin sanotuissa B-to-B (business-to-business) yrityspalveluissa, oli enemmän yrityksiä ja työpaikkoja (531 yritystä/1.430 työpaikkaa) kuin henkilökohtaisissa palveluissa (419 yritystä/944 työpaikkaa). Liike-elämän palveluiden osuus Järvenpään työpaikoista oli 11,2 % ja henkilökohtaisten palveluiden osuus 7,4 %. Yrityspalveluita on monipuolisesti tarjolla niin teknisillä aloilla kuin talous-, hallinto- ja lainopillisissa palveluissa, samoin markkinointi- ja viestintäpalveluissa.

Kaupan alojen yrityksiä oli 427 kpl, ja kauppa työllisti 1.884 henkilöä. Kaupan osuus järvenpääläisistä työpaikoista oli 14,7 %. Vähittäiskaupassa toimi 251 yritystä, joissa oli 1.373 työpaikkaa, maahantuonnissa ja tukkukaupassa toimi 176 yritystä, joissa oli 511 työpaikkaa. Vähittäiskaupan osuus Järvenpään työpaikoista oli 10,7 %, maahantuonnin ja tukkukaupan osuuden ollessa ainoastaan 4 %.

Kuva: Työpaikkojen jakauma toimialoittain vuoden 2010 lopussa
Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

Ylläpitämällä monipuolista elinkeinorakennetta ja tehostamalla yritysten verkottumista kasvatetaan Järvenpään vetovoimaisuutta yritysten sijaintipaikkana.

Vientiä 70 yrityksellä

Vientiä harjoittavia yrityksiä Järvenpäässä oli 70 kpl, joissa oli työpaikkoja 2.347. Korkean teknologian aloilla toimivia yrityksiä oli 63 kpl, joissa oli 1.727 työpaikkaa.

TYÖPAIKKOJEN JAKAUMA TOIMIALOITTAIN 2010 LOPUSSA:

Toimiala	Työpaikkoja	Osuus työpaikoista %
Vähittäiskauppa	1.373	10,7
Henkilökohtaiset palvelut	944	7,4
Teollisuus	2.395	18,7
Rakentaminen	1.220	9,5
Maahantuonti, tukkukauppa	511	4,0
Liike-elämän palvelut	1.430	11,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	428	3,3
Liikenne	396	3,1
Rahoitus ja vakuutus	193	1,5
Julkisen hallinto	3.199	24,9
Muut toimialat	730	5,7
Yhteensä	12.819	100,0

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

Tavoitellaan uusia elintarvikealan yrityksiä Järvenpään.

2.1.4. SELKEÄT ERIKOISTUMISALAT

Järvenpäällä on vahvuutenaan selkeät erikoistumisalat, joiden olemassaolo on kansainvälisissä vertailuissa todettu yhdeksi menestyvän kaupungin tunnusmerkeistä. Vahvin Järvenpään erikoistumisaloista on metallin korkeaan osaamiseen pohjautuva, monipuolinen, toimialarajat ylittävä yrityskeskittymä eli klusteri. Metallin- ja sähkötekniikan aloihin usein liittyvää on kansainvälisiä kasvumahdollisuuksia omaava ympäristöliiketoiminta, josta Järvenpäässä on vasta lupaavia alkuja nähtävissä. Elintarviketeollisuus, jolle logistinen sijainti on tärkeä toimintapaikan valintaan vaikuttava kriteeri, on voimistunut Järvenpäässä ja Keski-Uudellamaalla, ja on odotettavissa, että se jatkaa vahvistumistaan. Merkitykseltään kasvava on luovien alojen toimialakokonaisuus, johon kulttuuri- ja liiketoiminta sisältyy.

Vahva metallin klusteri

Metallin klusteri käsitti Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedoston mukaan vuoden 2010 lopulla 145 yritystä, jotka työllistivät 2.312 henkilöä. Metallin yrityskeskittymään kuuluu metallin, koneiden, laitteiden ja elektroniikan/sähkötekniikan tuotteiden valmistusta, teknistä suunnittelua, koneiden huoltoa sekä metallien, koneiden ja laitteiden maahantuontia ja kauppaa. Osa metallin yrityksistä on alihankkijoita, osa on alihankintaverkostoaan koordinoivia lopputuotevalmistajia, osa on samalla sekä alihankkijoita että lopputuotevalmistajia. Klusterin kärkiyritykset ovat Metso Paper ja Rocla.

Metallin klusteriin lukeutuvat yritykset syventävät jatkuvasti osaamistaan omilla erikoistumisaloillaan, samalla kun klusteri kokonaisuutena kehittyi yhä monipuolisemmaksi korkean jalostusasteen toiminnaksi. Metallin klusteri sisältää suuren potentiaalisen avauksiin uusille liiketoiminta-alueille, muun muassa ympäristöliiketoimintaan ja terveyden ja hyvinvoinnin teknologiaan.

Metallin klusteri on erittäin riippuvainen verkostoitumisesta. Verkostoriippuvuudet ulottuvat yrityskohtaisesti vaihdellen varsinaisen metallin klusterin ytimen ulkopuolelle. Koska klustereiden toiminta on toimialarajat ylittävää, voidaan muiden toimialojen yritysten toiminnan katsoa tältä osin liittyvän metallin klusteriin.

Luovalla toiminnalla pitkät perinteet

Luoville aloille, kulttuuriliiketoimintaan ja sisältötuotantoon, lukeutui vuoden 2010 lopulla 180 yritystä ja muuta toimijaa, jotka työllistivät 283 henkilöä. Luovien alojen yritykset olivat tyypillisesti pieniä 1-2 henkilön yrityksiä. Luovien alojen muodostamaan klusteriin kuuluu muun muassa taiteilijatoimintaa, ohjelmajalostusta, muotoilua, kuvan, äänen ja tekstin tuotantoa, Internet -sisältötuotantoa, graafista suunnittelua ja kustannustoimintaa.

Elintarvikeklusteri nousussa

Elintarvikeklusteri muodostaa koko Keski-Uudellamaalla varteenotettavan ja todennäköisesti kasvavan yrityskeskittymän. Elintarvikkeiden tuotannolle on markkinoiden läheisyys erityisen tärkeä logistiikan toimivuuden ja kustannusten takia. Elintarvikkeiden tuotanto tarvitsee ympärilleen yhteistyöverkostoa, esimerkiksi pakkaus- ja jakelutoimintoja. Järvenpäässä toimi vuoden 2010 lopussa neljä elintarvikevalmistajaa, jotka työllistivät yhteensä 226 henkilöä: Würsti, Helsingin Mylly, Primulan Herkkutehdas ja Wiener Paakari. Järvenpää tavoittelee lisää elintarvikealan yrityksiä kaupunkiin.

Ympäristöliiketoiminnalla suuret tulevaisuuden mahdollisuudet

Ympäristöliiketoiminta ja energiatehokkuus, merkittävät tulevaisuuden mahdollisuudet omaava yritysryhmä eli klusteri, on Järvenpäässä toistaiseksi vasta vähäisessä määrin edustettuna. Klusterin puitteissa toimi 2010 lopulla 21 yritystä, työpaikkoja oli yhteensä 73. Nykyisessä kehitysvaiheessa ympäristöliiketoiminnan yritysryhmä käsittää konsultointiyrityksiä sekä kierrätykseen, energiantuotantoon ja jätteenkäsittelyyn liittyviä yrityksiä. Innovatiivinen osaja Marimatic toi keväällä 2011 klusteriin merkittävän lisän uudella alipaineteknologialla tapahtuvan jätteenkäsittelyn tutkimus- ja testausympäristöllään Vähänummen yritysalueella. Ympäristöteknologian soveltamisessa edelläkävijä on Primulan Herkkutehdas, uusi hiilineutraali leipomo ja deli -tuotteiden valmistusyksikkö, joka muutti Wärtsilän yritysalueelle 2010-2011 vuodenvaihteessa.

2.1.5. OSAAVAN TYÖVOIMAN SAATAVUUS

Suuri työmarkkina-alue turvaa osaavan henkilöstön saannin

Järvenpään asukasluku oli vuoden 2010 lopussa 38.680 henkilöä. Työvoimaa oli Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2009 lopussa 20.615 henkilöä, josta työllisiä oli 18.942 henkilöä eli 91,9 % työvoimasta. Järvenpää ja koko Keski-Uusimaa ovat osa Helsingin seudun mittavaa työmarkkina-alueita. Vuoden 2009 lopussa silloisissa Kuuma-kunnissa (Järvenpää, Kerava, Tuusula, Nurmijärvi, Mäntsälä, Pornainen) oli työvoimaa yhteensä 89.160 henkilöä. Koko Helsingin Seudun työllinen työvoima oli 673.058 henkilöä vuonna 2008. Työmarkkinat ovat Helsingin seudulla riittävän suuret rekrytointien onnistumiselle myös jatkossa.

Korkea koulutustaso - pohja osaamisen kehittämiseksi

Järvenpään väestö on osaavaa ja hyvin koulutettua. Vähintään alimman korkeasteen tutkinnon oli suorittanut noin 40 % työvoimasta, jossa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 24 % työvoimasta. Keskiasteen koulutus eli ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto oli koulutustasona noin 43 %:lla työvoimasta, ja perusasteen koulutuksen varassa oli alle viidennes työvoimasta.

Viihtyisällä asuinympäristöllä ja hyvillä palveluilla vedotaan osaaviin työntekijöihin.

JÄRVENPÄÄN TYÖVOIMAN KOULUTUSASTE 2009: (*)

	henkilöä	%
Perusaste	3591	17,5
Keskiaste	8807	42,9
Alin korkea-aste	3211	15,6
Alempi korkeakouluaste	2567	12,5
Ylempi korkeakouluaste	2169	10,6
Tutkijakoulutusaste	178	0,9
Yhteensä	20.523	100

*) Tilastokeskus Työssäkäyntitilasto, ennako 2009

Keskiasteen koulutukseksi luetaan mm. ylioppilastutkinto, 1-3-vuotiset ammattitutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot (esim. lähihoitaja ja sähköasentaja).

Alimman korkea-asteen koulutus kestää 2-3 vuotta keskiasteen jälkeen. Tähän luetaan mm. teknikon, arteminin ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Alempaan korkeakouluasteeseen luetaan ammattikorkeakoulututkinnot ja yliopistojen alemmat korkeakoulututkinnot sekä mm. insinöörin tutkinto.

Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan ylempät ammattikorkeakoulututkinnot ja yliopistojen ylempät korkeakoulututkinnot (maisteritutkinnot).

Tutkijakoulutusasteen tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.

Koulutuksessa Keski-Uusimaa on nähtävä yhtenä kokonaisuutena, jossa löytyy runsas käytännön valmiuksia antava koulutustarjonta ammattikorkeakoulutasosta koulutusta (Laurea ja Diakonia-ammattikorkeakoulu Diak) sekä alimman korkea-asteen, keskiasteen ja täydentävää ammatillista koulutusta (Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda, Seurakuntaopisto, Kirkon koulutuskeskus ja Työteho-seura). Seudun yrityksille on tarjolla myös räätälöityä yrityskoulutusta, esimerkiksi TE-toimiston tukemana.

Teknisen ammattikorkeakouluopetuksen puuttuminen heikkoutena Keski-Uudellamaalla

Teknisen ammattikorkeakoulutasoisen koulutusmahdollisuuden puuttuminen Keski-Uudellamaalla on puute alueella, jolla osaamissintenssiivisellä eli korkeaan osaamiseen toimintansa pohjaavalla teollisuudella ja siihen liittyvällä palveluliiketoiminnalla on erinomaiset toimintaedellytykset.

2.1.6. HYVÄ ELINYMPÄRISTÖ, TOIMIVAT PALVELUT

Yritysten sijaintipaikan valintaan vaikuttaa suuresti se, millainen asuinympäristö ja palvelutaso paikkakunnalla on. Yritykset haluavat sijaita siellä, missä niiden työntekijät viihtyvät, saavat tarvitsemansa palvelut ja missä työmatkat ovat sujuvat. Järvenpään tavoitteena on houkutelua hyviä asukkaita ja hyviä yrityksiä. Asuinympäristön ja palvelujen laatu, etenkin terveydenhuollossa, koulutuksessa ja päivähoitossa, helpottavat osaavan työvoiman saantia Järvenpäässä toimiviin yrityksiin. Lukion edistyksellinen oppimisympäristö ja ammatillisten koulutusmahdollisuuksien tarjonta seudulla ovat myös selvä palvelutasoon liittyvä vahvuus kaupungissa.

Järvenpäässä kaikki on lähellä

Vuoden 2010 lopulla tehdyssä markkinointikyselyssä järvenpääläiset vastaajat pitivät kaupungin sijaintia rautatien, moottoritien ja Helsingin läheisyydessä Järvenpään parhaana puolena. Järvenpää nähtiin myös sopivan kokoisena, kompaktina kaupunkina, jossa on kaupunkimainen keskusta, mutta josta samalla löytyi jopa ”pikkukaupungin tunnelmaa”. Kauppojen ja palveluiden läheisyys miellytti asukkaita. Monelle järvenpääläiselle ”elämän tärkeät asiat ovat lähellä”, sujuvaa arkea arvostettiin. Järvenpäää pidettiin oivana asuinpaikkana lapsiperheille, vaikka toivottiinkin, että lapsiperheiden palveluita edelleen parannetaan. Kaupungissa aistittavissa oleva kulttuurin ilmapiiri koettiin elämää rikastuttavana, samoin harrastusmahdollisuuksien monipuolisuus, etenkin hyvät ulkoilu- ja pyöräilyreitit sekä urheiluseurojen toiminta.

Luonnonläheinen, rauhallinen ja viihtyisä ympäristö, jota parhaiten edustaa Tuusulanjärvi rantapuistoineen, on Järvenpäästä leimaava vetovoimatekijä, jolla on merkitystä sekä asukkailla että elinkeinojen kehittämiseksi. Yrittäjät ovat kyselytutkimuksissa pitäneet Tuusulanjärveä yhtenä Järvenpään tärkeimmistä kilpailueduista. Järvi ja sitä ympäröivät puistoalueet korostuvat kaupunkikuvassa maisemallisena elementtinä. Ne tarjoavat kaupunkilaisille hyvää elämänlaatua ja suotuisan pohjan luovuuden kehittymiselle. Järven ympäristö antaa myös mahdollisuuksia monimuotoiselle yritystoiminnalle, esimerkiksi matkailu- ja ravitsemispalveluiden sekä liikuntapalveluiden tuottajille.

Parannetaan asukkaiden ja vierailijoiden mahdollisuuksia nauttia Tuusulanjärven luonto- ja kulttuuriympäristöstä.

2.2 YRITYSRAKENTEEN JA YRITYSYMPÄRISTÖN MUUTOKSET KAUDELLA 2005–2010

2.2.1. YRITYSTEN JA TYÖPAIKKOJEN LUKUMÄÄRÄN KEHITYS

Aloitettaessa uutta elinkeino-ohjelman kautta 2010–2015 on syytä katsoa, millaisia muutoksia yrityskannassa on tapahtunut edellisen elinkeinostrategian 2005–2010 kaudella.

YRITYSTEN TOIMIPAIKKOJEN MÄÄRÄN KEHITYS 2000–2010			
Vuosi	Toimipaikat	Muutos	%
2000	1524		
2001	1577	53	3,5
2002	1635	58	3,8
2003	1698	63	3,9
2004	1733	35	2,1
2005	1749	16	0,9
2006	1807	58	3,3
2007	1900	93	5,1
2008	2000	100	5,3
2009	2048 (*)	48	2,4
2010	2400 (**)	...	...

*) Lähde: Tilastokeskus, Yrityskirjasto vuodet 2000-2009

***) Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto vuosi 2010

(huom. luku eri tietopohjasta kuin 2000-2009 luvut).

Huomautus: pääosa yrityksistä toimii yhdessä toimipaikassa.

Yritysten toimipaikkojen määrä kasvoi kolmanneksella

Edellisellä ohjelmakaudella, 2005 alusta 2010 loppuun, yritysten toimipaikkojen lukumäärä Järvenpäässä kasvoi noin 600 yritystoimipaikalla (nettokasvu) eli noin kolmanneksella kuuden vuoden aikana. (Koska 2010 toimipaikkojen luku on eri tietopohjasta kuin edeltävät Tilastokeskuksen luvut, muutosta voidaan arvioida vain likimääräisesti eli suuruusluokkana).

Yritysten toimipaikkojen lukumäärän kehitykseen vaikuttavat niin uusien yritysten perustaminen, yritysten aktiivisen toiminnan lopettamiset kuin yritysten muutot Järvenpäähen tai Järvenpäästä pois.

Uusia yrityksiä perustettiin noin 250 vuodessa

Aloittaneiden yritysten määrä kuvastaa yrittäjäksi ryhtymisen aktiivisuutta Järvenpäässä. Vuosina 2005–2010 aloittaneita yrityksiä tuli kaupunkiin keskimäärin noin 250 kpl vuodessa.

Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedostossa on nähtävissä, paljonko uusista yrityksistä on Järvenpäähen perustettuja, aktiivisen toiminnan täällä aloittaneita yrityksiä ja kuinka paljon on muilta paikkakunnilta Järvenpäähen muuttaneita yrityksiä.

ALOITTANEET YRITYKSET 2001-2010		
Vuosi	Aloittaneet	Muutos kpl
2001	181	
2002	187	+7
2003	252	+65
2004	240	-12
2005	240	0
2006	224	-16
2007	276	+52
2008	302	+26
2009	225 (*)	-77
2010	205 (**)	-20

*) Lähde: Tilastokeskus, Yrityskirjasto vuodet 2001-2009 (sis. alv:lliset kiinteistöyhtiöt)

***) Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto 2010 (ei sisällä kiinteistöyhtiöitä)

UUSIEN YRITYSTEN PERUSTAMINEN JA MUUTOT JÄRVENPÄÄHEN 2007–2010

Vuosi	Perustettu JP:hän	Muualta tulleita	Uusia yrityksiä kaikkiaan (*)
2007	183	62	245
2008	214	43	257
2009	169	29	198
2010	154	51	205

*) Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto (ei sisällä kiinteistöyhtiöitä)

Huom. tietopohjaerosta johtuen Järvenpään kaupungin ja Tilastokeskuksen aloittaneiden yritysten määrät 2007-2009 poikkeavat toisistaan jonkin verran siten, että Järvenpään luvut ovat pienemmät kuin Tilastokeskuksen. Järvenpään tietojen saamiseksi on oltu yhteydessä jokaiseen yritykseen tarkistaen, missä toiminta tosiasiallisesti tapahtuu, Järvenpäässä vai muussa kunnassa. Luvut eivät sisällä asunto- tai kiinteistöosakeyhtiöitä.

Työpaikat lisääntyivät kahdeksalla sadalla

Vuoden 2005 alusta 2010 loppuun eli kuuden vuoden aikana kaikkien työpaikkojen määrä Järvenpäässä lisääntyi nettomääräisesti 800 työpaikalla eli 6,7 %, mikä on keskimäärin 1,1 % vuodessa. 2000-luvun loppuvuosien kasvu ei näin ollen yltänyt asetettuun keskimäärin 2 %:n työpaikkamäärän vuosittaiseen kasvutavoitteeseen. Keski-Uudenmaan kunnista Tuusulassa, Keravalla ja Nurmijärvellä työpaikkojen lisäys 2000 -luvulla on ollut voimakkaampaa kuin Järvenpäässä, kuitenkin Järvenpäässä oli vuonna 2007 Tuusulan jälkeen toiseksi eniten työpaikkoja.

TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN KEHITYS 2000–2010 (sis. julkisen sektorin):

Vuosi	Työpaikat	Muutos	%
2000	11.920		
2001	12.084	164	1,4
2002	12.093	9	0,1
2003	12.246	153	1,3
2004	12.019	-227	-1,9
2005	11.826	-193	-1,6
2006	12.058	232	2,0
2007	12.377	319	2,6
2008	12.410 (*)	33	0,3
2009	12.400 (**)	-10	-0,1
2010	12.819 (**)	419	3,4

*) Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri vuodet 2000–2008

***) Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto vuodet 2009-2010 (huom. 2009-2010 luvut ovat eri tietopohjasta kuin 2000-2008 luvut).

TYÖPAIKAT SUURIMMISSA KUUMA-KUNNISSA 2007

Tuusula	13.561
Järvenpää	12.377
Kerava	11.373
Nurmijärvi	11.001

Lähde: Tilastokeskus työssäkäyntitilasto 2007

2.2.2. MUUTOKSET PÄÄTOIMIALOITTAISESSA JAKAUMASSA TYÖLLISTÄMISOSUUKSILLA MITATTUNA

TOIMIALAJAKO JA PÄÄTOIMIALOJEN OSUDET TYÖPAIKOISTA 2004 JA 2010 LOPUSSA

Toimiala	Työpaikat 2010 lopussa	Osuus työpaikoista 2010 lopussa	Osuus työpaikoista 2004 lopussa
Vähittäiskauppa	1.373	10,7	11,1
Henkilökohtaiset palvelut	944	7,4	11,4
Teollisuus	2.395	18,7	23,5
Rakentaminen	1.220	9,5	8,3
Maahantuonti, tukkukauppa	511	4,0	4,5
Liike-elämän palvelut	1.430	11,2	9,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	428	3,3	3,3
Liikenne	396	3,1	2,6
Rahoitus ja vakuutus	193	1,5	1,5
Julkinen hallinto	3.199	24,9	23,7
Muut toimialat	730	5,7	0,4
Yhteensä	12.819	100,0	100,0

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

Tuotannollisten työpaikkojen osuus laski

Merkittävin kuuden vuoden aikajaksolla, 2005–2010 tapahtuneista muutoksista toimialarakenteessa oli teollisuuden työllistämisosuuden aleneminen 23,5 %:sta 18,7 %:iin. Elinkeinostrategiassa 2005–2010 haasteelliseksi tavoitteeksi oli asetettu teollisuuden työllistämisosuuden säilyminen 20 %:n tuntumassa. Tavoite ei toteutunut, vaan teollisuuden työpaikkojen väheneminen oli suurempaa, ja kehitys oli yleisen trendin suuntaista. Teollisuudessa tapahtui yritysten muuttamista Järvenpäähän ja Järvenpäästä pois, lisäksi useat suuret yritykset vähensivät työpaikkojaan etenkin taantuman aikana.

Tuotannollisten ”kovien alojen” eli teollisuuden ja rakennustöiden yhteenlaskettu osuus työpaikoista oli 2005 alussa 31,8 %, kun se 2010 lopulla oli laskenut 28,2 %:iin.

Kaksi kolmannesta teollisuustyöpaikoista korkean teknologian aloilla

Järvenpäälinen teollisuus on valtaosin korkean teknologian valmistusta. Teollisuuden työpaikoista oli vuoden 2010 lopulla korkean teknologian aloilla 65,5 %. Osuus laski vuoden 2005 alun tilanteesta, jolloin korkean teknologian osuus teollisuustyöpaikoista oli 67,8 %. Kehityssuuntana on kuitenkin teollisuuden kehittyminen yhä tietointensiivisemmäksi, tietoperäisemmäksi, ja uusia teknologioita hyödyntäväksi.

Järvenpäälinen teollisuus on pääosin myös vientiteollisuutta. Teollisuuden työpaikoista 82,7 % oli 2010 lopulla vientiyrityksissä. Osuus laski vuoden 2005 alun 84,2 %:sta.

Teollisuuden ja siihen liittyvän palveluliiketoiminnan toimintaedellytyksiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Teollisen valmistuksen ja teollisen palveluliiketoiminnan merkittävä osuus elinkeinorakenteessa on tärkeä kaupungille, sillä nämä yritykset tuovat kansainvälisen vaihdannan kautta alueelle taloudellisia resursseja, joilla on kerrannaisvaikutuksia alueen taloudessa. Teollisuuden työllistämisosuuden tuntuvan laskun ehkäiseminen edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä teollisuuden toimintaedellytyksiin, etenkin kun teollisuus koko maassa on yhä enemmän siirtämässä toimintojaan alhaisempien tuotantokustannusten maihin ja merkittäville kasvaville markkina-alueille. Tässä suhteessa edullisten tonttien saatavuus, toimivat yrityspalvelut ja tiivis yritysverkostorakenne, jossa alihankinta- ja muut palvelut ovat helposti yritysten saavutettavissa, ovat tärkeitä tekijöitä. Korkeaan osaamiseen toimintansa perustavat, kasvualoilla toimivat, teollisuuden ja teollisen palveluliiketoiminnan yritykset ovat kaupungille kaikkein tavoiteltavimpia yrityksiä.

Palvelut monipuolistuivat

Kaksi kolmasosa työpaikoista oli 2010 lopulla palvelualoilla. Palveluvaltaistuminen on kehitystrendi, joka tulee jatkumaan. Merkille pantavaa on, että julkinen sektori kasvatti osuuttaan kaikista työpaikoista runsaalla prosenttisyksiköllä, ja joka neljäs työpaikka Järvenpäässä on julkisissa palveluissa. Vaikka tämä onkin lisännyt työpaikkoja, julkisen sektorin suhteellisen osuuden kasvu ei ole tavoiteltavaa. Yksityisiin palveluihin panostaminen on jatkossa yhä tärkeämpää.

Liike-elämän palveluiden kehitys on ollut hyvä, ne kasvattivat osuuttaan työpaikoista 9,7 %:sta 11,2 %:iin. Yrityspalveluiden tarjonta on monipuolistunut, mikä tukee edellytyksiä saada lisää yritysten sijoittumispäätöksiä Järvenpäähän. Henkilökohtaisten palveluiden osuus työpaikoista sen sijaan aleni 11,4 %:sta 7,4 %:iin.

Vähittäiskaupassa Järvenpään on kokonaisuutena katsoen likimain omavarainen. Kaupungista siirtyy ostovoimaa ulos samaan aikaan, kun korvaavaa ostovoimaa virtaa kaupunkiin muualta. Koko vähittäiskaupan ostovoiman siirtymä Järvenpäästä ulos on 7 % ostovoimasta. Suurin siirtymä on tilaa vaativan erikoiskaupan ostovoimassa. (Entrecon: Poikkitie-Pohjoisväylä, kaupallisten vaikutusten arviointi, 2011).

Kaupan alalla vähittäiskaupan osuus järvenpäälaisistä työpaikoista aleni kuudessa vuodessa hieman, eli 0,4 prosenttisyksiköllä, ja oli 2010 lopussa 10,7 %. Vähittäiskaupan työpaikat tulevat kuitenkin vastaisina vuosina merkittävästi lisääntymään Perhelän liikekeskuskorttelin ja moottoritien eteläisen liittymän ympäristöön, Poikkitien yritysalueelle suunniteltujen vähittäiskaupan alueiden rakennuttua.

Tavoitellaan lisää maahantuontiyrityksiä kaupunkiin.

Maahantuonnin ja tukkukaupan kehitys ei ollut tavoitellun suuntaista, sillä tämän päätoimialan osuus työpaikoista laski hieman, 4,5 %:sta 4%:iin, kun tavoitteena oli päinvastoin kasvun saavuttaminen. Järvenpään hyvällä logistisella sijainnilla sekä kohtuullisilla tontin hinnoilla ja toimitilavuokrilla kasvun pitäisi olla todennäköistä. Uudella Intro4 -alueella tukkukauppa, etenkin tekninen tukkukauppa on kärjessä tavoiteltavana toimialana korkean teknologian teollisuuden ohella.

Toimitaan yhtenä edelläkävijöistä laadukkaassa pientalorakentamisessa ja -asumisessa.

Rakennustoiminnan työllistämisosuus nousi 8,3 %:sta 9,5 %:iin kuuden vuoden aikana. Vaikka Järvenpäässä ei sijaitse suuria rakennusliikkeitä, kaupungissa toimii suuri ja kasvava määrä pieniä, erikoistuneita rakentajia. Järvenpäässä on myös innovatiivinen vuokra-asuntojen tuotantjärjestelmä. Nämä seikat tukevat hyvin kaupungin tavoitetta olla yhtenä edelläkävijöistä laadukkaassa pientalorakentamisessa ja -asumisessa.

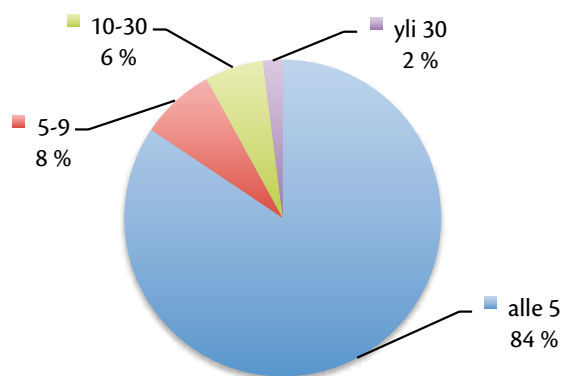
Majoitus- ja ravitsemispalvelut säilyttivät 3,3 %:n työllistämisosuutensa, samoin rahoitus ja vakuutus 1,5 %:n osuuden. Liikenteen työllistämisosuudessa oli pientä kasvua ja se oli 2010 lopussa 3,1 %.

2.2.3. MUUTOKSET YRITYSTEN KOKOLUOKITTAISESSA JAKAUMASSA TYÖLLISTÄMISOSUUKSILLA MITATTUNA

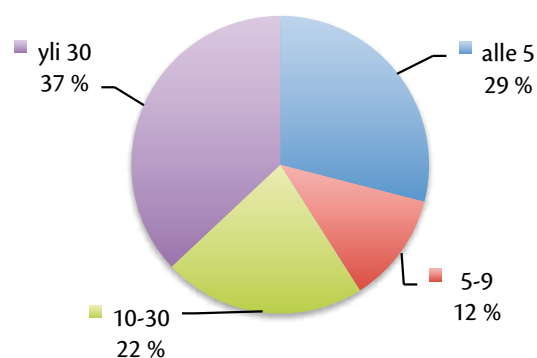
Yritysten koon mittarina on seuraavissa kuvissa käytetty henkilöstön määrää:

Yksityisten yritysten kokojakauma vuoden 2010 lopulla

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

Yritysten kokoluokkien osuudet työpaikoista 2010 lopussa

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

YKSITYISTEN YRITYSTEN JAKAUMA KOKOLUOKITTAIN JA KOKOLUOKKIEN OSUUDET YRITYSTEN TYÖPAIKOISTA 2010 LOPUSSA:

Yrityskoko	Yritykset lkm	Osuus %	Toimipisteet lkm	Työpaikat lkm	Osuus %
alle 5	1964	84,5	1983	2767	29,2
5-9	176	7,6	185	1121	11,8
10-30	138	5,9	168	2107	22,2
yli 30	46	2,0	64	3484	36,8
Yhteensä	2324	100,0	2400	9479	100

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

Menestyvä pienten ja keskisuurten yritysten kanta - kaupungin hyvinvoinnin perusta

Pienten ja keskisuurten yksityisten yritysten merkitys työpaikkojen tarjoajana on vuosina 2005–2010 entisestään korostunut. Kun 2005 alussa pienimmät, alle 5 henkilön yritykset tarjosivat 25 % yksityisen sektorin työpaikoista, vuoden 2010 lopulla niiden osuus työpaikoista oli jo 29 %. Alle 10 henkilön pienyritysten osuus työpaikoista oli vuoden 2005 alussa 39 %, 2010 lopulla osuus oli kasvanut 41 % :iin yritystyöpaikoista. Alle 30 henkilön pk-yritykset tarjosivat edellisen ohjelmakauden alussa 57 % yritystyöpaikoista, kuudessa vuodessa näiden yritysten työllistämisosuus on noussut 63 %:iin. Yli 30 henkilöä työllistävien yritysten, joita järvenpääläisittäin voidaan pitää jo suurina yrityksinä, työllistämisosuus laski kuudessa vuodessa 43 %:sta 37 %:iin. Menestyvä pienten ja keskisuurten yritysten kanta on tärkeä kaupungin työpaikkakehityksen, kasvun ja hyvinvoinnin perustana.

SUURIMMAT YKSITYISET TYÖNANTAJAT 2010 LOPUSSA:

Metso Paper	960
Rocla	394
Inva	248
HOK-Elanto	221
Citymarket	120
ISS Palvelut	101
Primula	100
Opteam Henkilöstöpalvelut	100
Helsingin Lääkärikeskus	94
A-Klinikasäätiö Järvenpään Sosiaalisairaala	92
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	90
Ruukki Metals	90
Wursti	81

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

SUURIMMAT JULKISEN SEKTORIN / JULKISOMISTEISET TYÖNANTAJAT 2010 LOPUSSA:

Järvenpään kaupunki	2.221
Keski-Uudenmaan kihlakunnanvirasto	200
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	184
Suomen kirkon seurakuntaopiston säätiö	140
Itella	111
Keski-Uudenmaan verotoimisto	106
Järvenpään ev.lut. seurakunta	100
HUS Hyvinkään sairaanhoitoalue	77

Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto

2.2.4. TYÖPAIKKAOMAVARAISUUDESSA TAPAHTUNUT KEHITYS

Työpaikkaomavaraisuus nousi yhdellä prosenttiyksiköllä

Työpaikkaomavaraisuuden kehitys ei ole ollut tasaista, vaan siinä on ollut kuuden vuoden aikana, vuoden 2005 alusta vuoden 2010 loppuun pientä vuosittaista edestakaista vaihtelua, joka vuonna 2005 johtui työpaikkojen määrän laskusta ja vuonna 2009 työllisen työvoiman määrän laskusta. Työpaikkaomavaraisuus on ollut aikajaksolla keskimäärin 63,9 %. Työpaikkaomavaraisuuden (niin sanottu teoreettinen työpaikkaomavaraisuus eli työpaikkojen määrä suhteessa työlliseen työvoimaan) arvioidaan nousseen 2005–2010 noin yhdellä prosenttiyksiköllä.

TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS 2004–2009

Vuosi	Työllinen työvoima	Työpaikat	Työpaikkaomavaraisuus %
2004	18.680	12.019	64,3
2005	18.691	11.826	63,3
2006	18.981	12.058	63,5
2007	19.504	12.377	63,5
2008	19.663	12.410 (**)	63,1
2009	18.942(*)	12.400 (***)	65,4 = e

*) Lähde: Tilastokeskus väestötilasto

***) Lähde: Tilastokeskus yritysrekisteri vuodet 2004–2008

****) Lähde: Järvenpään kaupungin yritys- ja toimipistetiedosto
e = ennakoarvio

2.2.5. TYÖMATKASUKKULOINTI

Kolmannes työssä käyvistä tekee töitä Järvenpäässä

Lähes kahdella kolmanneksella eli 65,4 %:lla järvenpäälaisistä työssä käyvistä henkilöistä työmatka suuntautui kotikaupungin ulkopuolelle vuonna 2007. Kotikunnasta työpaikan oli löytänyt runsas kolmannes eli 34,6 % työssä käyvistä. Vuonna 2001 kotikunnan ulkopuolella kävi töissä 61,6 % työssä käyvistä järvenpäälaisistä, ja omassa kunnassa työskenteli 38,4 %. Kuuden vuoden aikana niin sanottu todellinen eli reaalin työpaikkaomavaraisuus (Järvenpäässä työssä käyvien järvenpäälaisten määrä suhteessa työlliseen työvoimaan eli järvenpäälaisten hallussa olevien työpaikkojen määrä suhteessa työlliseen työvoimaan) oli siis alentunut 3,8 prosenttiyksikön verran. Vuonna 2007 Järvenpäässä kävi töissä noin 5.600 muissa kunnissa asuvaa henkilöä, jolloin 45 %:ssa järvenpäälaisistä työpaikoista työskenteli pendelöijä ja joka toiseen, eli 55 %:iin järvenpäälaisistä työpaikoista oli rekrytoitu Järvenpäässä asuva henkilö. Vuonna 2008 noin 8.900 ihmistä sukkuloi pääkaupunkiseudulle töihin, näistä noin 5.650 Helsinkiin, 2.550 Vantaalle ja 700 Espooseen. Noin 65 %:n sukkuloijista arvioidaan käyttävän raideliikennettä työmatkoillaan.

Vuoden 2010 lopulla toteutetun markkinointikyselyn asukkailla kohdistetussa osiossa näkyi selvästi, että asukkaat toivovat kaupunkiin runsaasti lisää houkuttelevia työpaikkoja työmatkojen lyhentämiseksi.

2.2.6. YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ TAPAHTUNUTTA KEHITYSTÄ

Kansainväliset ketjut valtaavat markkinoita

Yritysten toimintaympäristössä jatkuu syvälle käyvä muutosprosessi. Kansainvälinen kilpailu ei kosketa enää pelkästään vientiyrityksiä, vaan ulottuu koko maahan ja niillekin aloille, joita aikaisemmin on pidetty kotimarkkina-aloina. Esimerkkeinä ovat ulkomaisomisteiset vähittäiskaupan ketjut, jotka laajentavat verkostojaan Suomessa tai kansainväliset palveluliiketoiminnan yritykset, jotka tarjoavat palveluitaan kautta maan. Muun muassa yri-

tyspalveluissa, terveys- ja hyvinvointipalveluissa sekä puhdistus- ja kiinteistöpalveluissa ja rakentamisessa ovat ulkomaiset toimijat saaneet jalansijaa markkinoilla.

Julkiset yrityspalvelut tulleet lähemmäksi yrityksiä

Valtionhallinnossa yritysten tukipalvelut on viime ohjelmakauden 2005–2010 kuluessa organisoitu entistä tehokkaammin muuttamalla työvoimatoimistojen verkosto yrityksiä monipuolisesti palvelevaksi TE-toimistojen verkostoksi. Järvenpäässä TE-toimisto, kaupunki ja yritykset/yritysjärjestö sekä oppilaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä esimerkiksi työllisyys- ja koulutusasioissa, yritysten neuvonta- ja tukiasioissa sekä tarvittaessa yritysten sijoittumiskysymyksissä.

Keski-Uudellamaalla toimii kaksi neuvontaorganisaatiota, jotka palvelevat yrityksiä toimialasta riippumatta. Lisäksi Järvenpäässä toimii maaseutuelinkeinoihin erikoistunut Pro Agria. Keski-Uudenmaan Uusyrittäjäkeskuksella on neuvontapiste Järvenpäässä, joka auttaa yrityksen perustamista suunnittelevia henkilöitä yritysidean arvioinnissa, liiketoimintasuunnitelman laatimisessa ja perustamistoimenpiteissä. Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy Forum, jota kutsutaan Keukeksi, on käynyt läpi vuoden 2010 aikana perusteellisen toimintojen uudelleen arvioinnin ja uudelleen organisoinnin. Aikaisemmin vain hautomotoiminnan kautta suoranaisesti yritysten kehittämiseen vaikuttanut Keuke panostaa jatkossa entistä laajemmin toimivien yritysten kehittämiseen muun muassa neuvonnalla sekä ohjaamalla yrityksiä löytämään kehittämistyössä tarvittavia osaamisresursseja ja hakemaan tarjolla olevaa julkista rahoitusta.

Keski-Uudenmaan Uusyrittäjäkeskus ja Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Keuke tekevät yhteistyötä ja auttavat työnjakonsa mukaisesti yrityksiä kehittämään toimintaansa.

3. ARVOT, TOIMINTA-AJATUS, VISIO JA STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ

ARVOT:

Asukas- ja yrityslähtöisyys, vastuullisuus, taloudellisuus, oikeudenmukaisuus.

TOIMINTA-AJATUS:

Elinkeinopolitiikan tehtävänä on kehittää Järvenpäätä osaavien yritysten tehokkaasti verkottuneena, innovatiivisuuteen kannustavana ja kilpailukykyisenä toimintaympäristönä.

VISIO ELI NÄKYMÄ:

Järvenpää on yritysystävällinen kulttuurikaupunki.

STRATEGINEN ELI KESKEINEN PÄÄMÄÄRÄ:

Järvenpäässä asukkaat ja ympäristö voivat hyvin ja yrityksillä on hyvät toimintaedellytykset.

4. KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

1. Työpaikkojen määrän jatkuva kasvu
2. Monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitäminen
3. Kärkiklustereiden kehityksen edistäminen
4. Sijainnin tehokas hyödyntäminen
5. Monipuoliset sijoittumismahdollisuudet ja kilpailukykyiset sijaintikustannukset
6. Osaavien työntekijöiden saatavuus
7. Yritystävällisyys ja vetovoimainen julkisuuskuva
8. Viihtyisä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta
9. Hyvä alueellinen yhteistyö

Kriittisille menestystekijöille, joissa onnistuminen on välttämätöntä, on jäljempänä asetettu keskeiset tavoitteet/tavoitetasot, jotka samalla konkretisoivat ja hahmottavat toiminnallisesti kunkin kriittisen menestystekijän sisältöä. Kriittisiä menestystekijöitä ei ole esityksen selkeyden vuoksi tässä tarkastelussa näkökulmittaisesti.

Elinkeinojen kehittäminen on keskinäisriippuvainen kokonaisuus, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Kriittiset menestystekijät ovat keskenään riippuvaisia, ja monet niitä konkretisoivista tavoitteista voisi sijoittaa useammankin kriittisen menestystekijän yhteyteen. Osa kriittisistä menestystekijöistä voidaan nähdä samanaikaisesti myös keinoina, esimerkiksi kaupunkikeskustan vetovoimaisuutta parantamalla lisätään työpaikkoja ja monipuolistetaan elinkeinorakennetta tai vastaavasti kärkiklustereiden kehittämällä kasvatetaan työpaikkojen määrää. Kaksi ensimmäistä kriittistä menestystekijää, työpaikkojen määrän jatkuva kasvu ja monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitäminen, ovat ilman muuta tärkeimmät menestystekijät, joissa onnistuminen mahdollistaa kaupungin kaikinpuolisen kehittämisen.

On tärkeää, että kaupungin koko organisaatio ja luottamushenkilöt tiedostavat ne kriittiset menestystekijät, joissa onnistumalla voidaan vaikuttaa elinkeinoelämän myönteiseen kehitykseen ja toimivat koordinoidusti kehityksen varmistamiseksi resurssien puitteissa.

Järvenpääläiset yrittäjät kokevat elinkeino-ohjelman tärkeänä työvälineenä, ja yli puolet vuoden 2010 lopulla tehtyyn kyselyyn vastanneista uskoo kaupungin elinkeino-ohjelman vaikuttavan oman yrityksensä toimintaan.

4.1. TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN JATKUVA KASVU

TAVOITTEET

- **Työpaikkojen määrän keskimääräinen kasvu on vähintään 2 % vuodessa.**
- **Työpaikkaomavaraisuus on noussut vähintään 67 %:iin vuoteen 2015 mennessä.**

Yleiskaava 2020 pohjautuu laskelmalle, jonka mukaan Järvenpäässä on vuonna 2020 noin 18.000 työpaikkaa. Vuoden 2010 lopussa työpaikkoja oli runsaat 12.800. Yleiskaava mahdollistaisi näin ollen laskennallisesti, mikäli sitä pystytäisiin hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti, noin 5.200 uuden työpaikan syntymisen toimitilarakentamisen kautta 2020 mennessä.

Uusien yritysalueiden, joita ei vielä 2010 loppuun mennessä ole lähdeTTY rakentamaan, laskennallinen työpaikkamäärä on yleiskaavassa noin 3.100 työpaikkaa. Asemakaavoitettujen yritysalueiden käytön tehostamisen kautta lasketaan syntyvän runsaat 2.000 uutta työpaikkaa. Lisäksi syntyy ns. etä- ja liikkuvia työpaikkoja.

Kymmenessä vuodessa 2010–2020 5.200 työpaikan lisäys tarkoittaisi 40,6 %:n kasvua työpaikkojen määrässä eli keskimäärin noin 4 %:n kasvua vuodessa. 2000-luvulla ei yhtenäisenä vuotena ole saavutettu tällaista kasvuprosenttia. Realistisena keskimääräisenä kasvuprosenttina voidaan pitää 2 %:a vuodessa. Vuonna 2011 alkanut Intro4 -alueen rakentaminen Lahdenväylän varteen sekä Lahdenväylän eteläisen liittymän ympäristössä olevien työpaikka-alueiden käyttöön saanti tulevat kyllä mahdollistamaan hyviä vuosikohtaisia kasvulukuja. Nämä kohteet sisältyvät yleiskaavaan 2020.

Järvenpään yritysalueet on kaavoitettu melko tehokkaiksi, pääosin tehokkuuksilla 0.4–0.6, mikä on tulevaisuutta silmällä pitäen ja kaavamuutostarpeiden vähentämiseksi hyvä asia. Kaavoituksella luotua potentiaalia ei kuitenkaan käytännössä pystytä kovin nopeasti hyödyntämään, ensinnäkin siksi, että yritykset varautuvat tonttia hankkiessaan laajentamiseen ja käyttävät vain osan tontin rakennusoikeudesta. Toiseksi siksi, että logistiset toiminnot ovat tulleet yrityksille yhä keskeisemmiksi, ja koska kiinteistön logistinen toimivuus edellyttää useimmiten väljää rakentamista, jää tontin rakennusoikeudesta käyttämättä arvioitua enemmän. Yleiskaavassa varattujen alueiden rakentuessa ei synnykään niin paljon työpaikkoja kuin oli suunniteltu. Etenkin niin sanotut ”kumipyörälogistiikkakeskukset” tuovat vähän työpaikkoja suhteessa niiden tarvitsemaan maa-alaan, mutta niitä ei Järvenpää vähäisen pinta-alansa takia erityisesti tavoittelekaan.

Keski-Uudenmaan kuntien yhteistyössä on työpaikkaomavaraisuussuhteen tavoitteeksi asetettu 70 % vuodelle 2020 ja 80–84 % vuodelle 2030.

Seuraavassa laskelmassa on työpaikkojen lukumäärän kasvuksi vuosina 2010–2020 oletettu tämän elinkeino-ohjelman tavoitteen mukainen 2 % vuodessa. Työllisestä työvoimasta ei ole käytettävissä

ajan tasalla olevaa ennustetta, mutta seuraavassa laskelmassa on oletettu, että työllisen työvoiman osuus väestöstä on 49 %, jolla tasolla se oli 2009 lopulla. Tällöin Järvenpään tämänhetkisen väestöennusteen perusteella laskettuna työpaikkaomavaraisuus olisi vuonna 2015 65,7 % ja vuonna 2020 66,8 %. Tilastokeskus arvioi kuitenkin Järvenpään väestön vuonna 2020 5.890 henkilöä kaupungin käyttämän väestöennusteen lukua pienemmäksi. Kaupungin käyttämää ennustetta ajantasaistetaan parhaillaan, mutta korjattuja lukuja ei ole tätä kirjoitettaessa vielä käytettävissä. Tilastokeskuksen ennustaman väestömäärän pohjalta laskettuna työpaikkaomavaraisuus nousisi mahdollisesti 75–76 % tasolle vuonna 2020, mikäli 2 %:n työpaikkojen vuosittainen kasvu toteutuisi.

Lisätään työpaikkoja ja nostetaan työpaikkaomavaraisuutta maanhankinnalla, kaavoituksella ja markkinoinnilla sekä yritysten toimintaympäristöä kehittämällä.

TYÖPAIKKAOMAVARAIUUSLASKELMA 2004-2020

Vuosi	Väestö	20-64-v.	Väestöstä	Työlliset	Väestöstä	20-64-vuotiaista	Työpaikat	Muutos %	Omaraisuus %
2004	37.328	23.680	63,4	18.680	50,0	78,9	12.019		64,3
2005	37.505	23.796	63,4	18.691	49,8	78,5	11.826	-1,6	63,3
2006	37.629	23.760	63,1	18.981	50,4	79,9	12.058	2,0	63,5
2007	37.989	24.119	63,5	19.504	51,3	80,9	12.377	2,6	63,5
2008	38.295	24.240	63,3	19.663	51,3	81,1	12.410	0,3	63,1
2009	38.708	24.434	63,1	18.942	48,9	77,5	12.400	-0,1	65,4
2010	38.691	24.831	63,1	18.959	49,0	76,4	12.819	3,4	67,6=e
2011	40.191	25.273	62,9	19.694	49,0	77,9	13.075	2,0	66,4
2012	41.057	25.727	62,7	20.118	49,0	78,2	13.337	2,0	66,3
2013	41.925	26.150	62,4	20.543	49,0	78,6	13.604	2,0	66,2
2014	42.833	26.565	62,1	20.988	49,0	79,0	13.876	2,0	66,1
2015	43.659	26.961	61,7	21.540	49,0	79,9	14.154	2,0	65,7
2016	44.436			21.774	49,0		14.437	2,0	66,3
2017	45.231			22.163	49,0		14.726	2,0	66,4
2018	46.006			22.543	49,0		15.020	2,0	66,6
2019	46.881			22.972	49,0		15.320	2,0	66,7
2020	47.761			23.403	49,0		15.626	2,0	66,8
2020	41.870			20.516	49,0		15.626	2,0	76,2

■ = toteutunut

■ = väestösuunnite Järvenpää 2008–2028

■ = elinkeinopalveluiden arvio

e = ennakkoarvio (toteutunut Järvenpään yritys- ja toimipistetiedoston mukaan)

■ = Tilastokeskuksen ja Uudenmaan Liiton arvio

Olettamukset: Työllisen työvoiman osuus väestöstä on 49 % (vuoden 2009 lopun taso). Työpaikkojen lukumäärän ennustettu kasvu on tavoitteen mukainen 2 % vuodessa.

Yleiskaavan yritysalueet riittävät vuoteen 2020

Maanhankinnan ja tätä kautta myös kaavoituksen viivästyisestä johtuen yleiskaavan 2020 uusia yritysalueita aletaan vasta nyt asettaa käyttöön. Yritysalueiksi kaavoitettavien maiden hankintaa on nopeutettava. Näiden maa-alueiden arvioidaan, mikäli kaavoituksesta ja kunnallistekniikan rakentamisesta huolehditaan viiveettä, turvaavan työpaikkojen lukumääräisen kehityksen vuoteen 2020 saakka. Kuitenkin esimerkiksi pk-yrityksille sopivista teollisuustonteista tulee olemaan pulaa jo vuosina 2012–2015.

Vuotta 2020 seuraaville vuosille uusia mahdollisia yritysalueiksi soveltuvia maita on ryhdyttävä selvittämään hyvissä ajoin, jo lähivuosina, jossa yhteydessä myös nykyisten yritysalueiden laajentamis- ja tiivistämismahdollisuudet tulee selvittää.

Työpaikkojen määrän tavoiteltu vuosittainen nettokasvu sekä työpaikkaomavaraisuuden nostaminen ohjelmakaudella 2011–2015 vuoden 2009 arvioidusta 65,4 %:sta 66–67 %:n tasolle vuonna 2015 edellyttää nopeatahtista uutta työpaikkarakentamista. Työpaikkaomavaraisuuden nostaminen käy yhä haasteellisemmaksi, kun samanaikaisesti asukasmäärä ja työllinen työvoima ovat myös kasvussa Helsingin seudulla sijaitsevassa Järvenpäässä. Työpaikkojen lukumäärän kasvuennusteet ovat epävarmoja ja toteutuva kasvu riippuu suuresta määrästä ulkoisia tekijöitä, joihin kaupunki ei voi vaikuttaa, kuten taloudellisista suhdanteista.

Varmistetaan hyvissä ajoin yritysten toimitilarakentamisen mahdollisuudet pitkällä aikajänteellä.

Intro4

Intro4-yritysalueen markkinointi ajankohtainen

Tehokkaalla Keski-Uudenmaan yhteisellä sekä Järvenpään itse toteuttamalla yritysmarkkinoinnilla samoin kuin yhteistyöhankkeilla kiinteistö- ja rakennusalan toimijoiden kanssa edistetään uusien yritysten ja työpaikkojen saamista kaupunkiin. Markkinoinnissa hyödynnetään verkostosuhteita ja pyritään saamaan myös järvenpääläisiä yrittäjiä mukaan kaupunkimarkkinointiin. Keskustelemisen arvoinen mahdollisuus olisi saada vaikutusvaltaisia yrittäjiä toimimaan hyvin informoituina Järvenpään ”lähettiläinä” yritysmaailmassa. Toivottavaa olisi myös, että yritykset oman viestintänsä yhteydessä toisivat esille myös kotikaupunkiaan. Erityisesti panostetaan ajankohtaisesti Intro4 -alueen markkinointiin, sen jälkeen keskustaan rakennettavien liike- ja toimistotilojen markkinointiin sekä Lahdenväylän eteläiseen liittymään rakennettavan, tilaa vievän erikoistavaran vähittäiskaupan alueen markkinointiin.

Motivoidaan yrittäjiä mukaan kaupunkimarkkinointiin.

Järvenpää esimerkillinen nuorten työllistämisessä

Työpaikkojen luomisessa työttömille, etenkin nuorille ja pitkäaikaistyöttömille, on työvoimaviranomaisten, kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyö avainasemassa. Nuorten kohdalla työvoimaviranomaisten ja kaupungin työllisyyspalveluiden yhteinen varhainen puuttuminen tilanteeseen on tärkeää, jotta nuorille muodostuu aktiivinen ote työntekoon. Kaupungin, TE-toimiston ja Järvenpään Yrittäjien yhteistyöhankkeet Duuni Buumi -työharjoittelu ja Sanssi -palkkatuki ovat olleet menestyksekkäitä kampanjoita, jotka innovatiivisuudellaan ovat herättäneet valtakunnallistakin huomiota. Kaupungin organisoima nuorten työpäijätöiminta on myös tärkeä toimintamuoto, joka edistää nuorten pääsyä kiinni työelämään.

Pitkäaikaistyöttömät eivät muodosta yhtenäistä ryhmää, eivätkä he kaikki ole erityisen ongelmallisia työelämään sijoitettaviksi, vaan joukkoon sisältyy myös suuri määrä osaavia ja työhön motivoituneita henkilöitä. Nämä henkilöt tulisi saada erilaisten työvoimapolitiittisten aktivointiohjelmien ja täydennyskoulutuksen kautta normaaliin työelämään.

Työllistämisen tukitoimia valmisteltaessa tulee ottaa huomioon se, ettei julkisella tukirahoituksella vaaranneta alueella toimivien yritysten toimintaa tai vääristetä kilpailutilannetta.

Toteutetaan aktiivisia työllistämistoimenpiteitä yhteistyöllä.

4.2. MONIPUOLISEN ELINKEINORAKENTEEN YLLÄPITÄMINEN

TAVOITTEET

- **Palvelualojen yritystoiminta on edelleen monipuolistunut.**
- **Teollisuuden osuus työpaikoista on säilynyt noin 18 % tasolla.**
- **Uusia korkean teknologian yrityksiä on sijoitunut kaupunkiin.**
- **Erikoistavaran vähittäiskaupan tarjonta on monipuolistunut, etenkin asukkaiden toivomia uusia vaatetusliikkeitä sekä kodin ja vapaa-ajan tuotteiden myymälöitä on tullut kaupunkiin.**
- **Uusia maahantuontirytyksiä on sijoittunut kaupunkiin niin, että tukkukaupan ja maahan-tuonnin merkitys työllistäjänä on kasvanut.**
- **Hyvinvointi-, terveys- ja hoiva-alojen yritysten määrä on lisääntynyt ja palvelutarjonta monipuolistunut.**

Elinkeinorakenteen monipuolisuus on tärkeää kaupungissa jo toimiville yrityksille samoin kuin uusien yritysten saamiseksi kaupunkiin. Monipuolinen elinkeinorakenne, hyvät liike-elämän palvelut, monipuoliset verkottumisen mahdollisuudet sekä hyvä palvelutaso paikkakunnalla ovat tärkeitä kriteereitä, kun yritys valitsee sijaintipaikkaa. Monipuolinen elinkeinorakenne turvaa parhaiten kaupungille resurssien tasaisen virran ja mahdollistaa kaupungin kehittämisen palvelukykyisenä ja elinvoimaisena.

Palvelutaso vaikuttaa yritysten sijoittumispäätöksiin

Yritykset katsovat paikkakunnan hyvään palvelutasoon sisältyviksi sekä julkiset palvelut että yksityisen palvelutarjonnan niin yritys- palveluissa kuin henkilöiden käyttämissä palveluissakin. Yritykset hakeutuvat paikkakunnalle, joissa niiden työntekijöillä on hyvä asuinympäristö laadukkaine palveluineen.

Jatketaan palvelutarjonnan monipuolistamista sekä henkilökohtaisissa että liike-elämän palveluissa.

Palveluiden työllistämisosuuden kasvu elinkeinorakenteessa on trendi, jota kannattaa hyödyntää. Järvenpäässä palvelujen työllistämisosuus lähestyy 70 prosenttia. Palveluiden kehittämisessä on tärkeää yksityisen palvelusektorin monipuolistaminen ja samalla kunnan järjestäminen palveluiden tuottaminen tehokkailla palvelurakenteilla.

Kaupunki voi vaikuttaa yksityisten palveluiden kehittämiseen tunnistamalla aukkoja palvelutarjonnassa taikka vajetta palveluiden monipuolisuudessa tai laadussa ja pyrkimällä täyttämään näitä aukkoja esimerkiksi yritysmarkkinoinnilla sekä tekemällä yhteistyötä kaupungissa toimivien palveluyritysten kanssa.

Liike-elämän palveluiden monipuolistumiseen kaupunki vaikuttaa osaltaan markkinoinnilla, toimitilojen tarjonnalla ja verkostojen kehittämisellä. Vientikelpoisten, teknologiseen osaamiseen pohjautuvi-

en yrityspalveluiden kasvua edistetään erityisesti tehostamalla metallin ja ympäristötekniikan klustereiden verkottumista ja toimintaa.

Henkilökohtaisissa palveluissa kiinnitetään erityisesti huomiota väestön ikärakenteen vanhetessa terveys-, hyvinvointi- ja hoiva-sektorin yksityiseen palvelutarjontaan ja työvoiman saatavuuteen, samoin ikääntyvien kotona asumista helpottavien muiden palveluiden, esimerkiksi pienkiinteistöjen kiinteistöpalveluiden sekä siivous- ja asiointipalveluiden tarjontaan. Kaupunki voi edistää yksityisten terveys- ja hoivapalveluiden kehitystä omilla palveluhankinnoillaan ja vaikuttamalla siihen, että palveluista on tietoa helposti käyttäjien saatavilla.

Lisää erikoistavara-kaupan tarjontaa toivotaan

Vähittäiskaupan vahvana alueellisena keskittymänä Järvenpäällä on merkittäviä mahdollisuuksia hyödynnettävissä sekä keskustassa että suurten väylien varsia ympäröivillä alueilla.

Kaupungin keskustaan, niin sanottuun Perhelän kortteliin valmistellaan keskustan vetovoimaisuuden lisäämiseksi ja kävelykadun asiakasvirtojen tasaisen jakautumisen varmistamiseksi noin 11.000 kerrosneliön suuruista liikekeskushanketta. Ratkaisujen aikaansaaminen ja hankkeen eteenpäin vieminen ovat kiireellisiä. Sen jälkeen kun Perhelän korttelin toteuttamiseen on valittu pysäköintiratkaisu, on todennäköistä, että kävelykadun ja Tupalantien kulman kortteli vapautuu pysäköintitarpeista, ja siinä on mahdollista toteuttaa tehokasta liike-, toimisto- ja asuinrakentamista. Keskustassa tullaan tarvitsemaan vastaisina vuosina ja vuosikymmeninä lisää myös toimistotilakapasiteettia, johon tarpeeseen on suunnitella varauduttava.

Kiirehditään keskustan ja etenkin Perhelän korttelin rakentumista.

Tehdään Poikkien erikoistavaran kaupan auleesta vetovoimainen ja erottuva.

Lahden moottoritien eteläisen liittymän äärelle, Poikkien eteläpuolelle, kehitetään mittavaa, tilaa vaativan ja muun erikoistavaran kaupan aluetta, jonne ei suunnitella sijoittuvan pienempiä keskustahakuisia myymälöitä tai suuria päivittäistavara-kaupan yksiköitä. Järvenpää tavoittelee ainakin osaan Poikkien liikekeskittymän aluetta uudenlaista ja erottuvaa konseptia ja toimijakoonpanoa, jolloin liikekeskittymän vaikutusalue muodostuu laajemmaksi eikä se jää merkitykseltään vain paikalliseksi.

Onnistuneella matkailulla taloudellisia kerrannaisvaikutuksia

Majoitus- ja ravitsemisalalan palvelut, joihin matkailun työpaikat pääasiassa sisältyvät, on työllistäjänä Järvenpäässä marginaalinen verrattuna muihin päätoimialoihin. Majoitus- ja ravitsemispalvelut tarjoavat 3,3 % työpaikoista. Kuitenkin matkailun kehityksen ja markkinoinnin onnistuessa matkailun kerrannaisvaikutukset voivat olla merkittävät heijastuen muun muassa vähittäiskauppaan ja erilaisten palveluiden käyttöön. Pääkaupunkiseudun läheisyys, Järvenpään luontoympäristö liikuntamahdollisuuksineen, Tuusu-

lanjärvi ja sen taiteilijayhteisön kulttuuriperintö sekä musiikkita-
pahtumat antavat Järvenpälle ja Keski-Uudenmaan matkailutoi-
mijoille hyvät mahdollisuudet matkailuelinkeinon kehittämiseen
ja sen vaikuttavuuden lisäämiseen yhteistyöllä.

**Hyödynnetään yritysten
osaamista palveluntuotannon
kehittämisessä ja käytetään yrityksiä
kehittämiskumppaneina.**

Kaupungin palveluhankinnat kehittävät markkinoita

Kaupunki voi palveluhankinnoilla ja elinkeinopoliittisin toimenpi-
tein vaikuttaa yksityisen palvelutuotannon markkinoiden kasvuun
ja monipuolistumiseen. Kaupungin aktiivinen ostopalveluiden kil-
pailuttaminen ja käyttö kaikilla toimialoilla on viesti markkinoille
siitä, että yritysten kannattaa sijoittua Järvenpään. Suuntaamalla
hankintoja erityisesti innovatiivisilla tavoilla tuotettuihin palvelui-
hin kaupunki voi vaikuttaa näiden alojen osaamisen kehittymi-
seen. Kaupungin kannattaa myös hyödyntää yritysten osaamista
palvelujen kehittämisessä ja käyttää näitä kehittäjäkumppaneina.

**Tavoitellaan kärkiklustereita
täydentäviä yrityksiä.**

Teollisuudelle suotuisat toimintaedellytykset

Teollisuuden työllistäminen on yleisen kehityksen myötä lasku-
suunnassa. Siihen, onko lasku tuntuva vai lievä, Järvenpää voi tie-
tyssä määrin vaikuttaa kiinnittämällä erityistä huomiota teollisuus-
yritysten toimintaedellytyksiin kaupungissa.

Järvenpää tavoittelee kasvualojen suunnittelu- ja valmistustoimin-
nan yrityksiä ja erityisesti kärkiklustereita täydentäviä yrityksiä.
Ne ovat tulevaisuudessa etenkin uusien teknologioiden aloilla yhä
useammin mikro- tai pk-yrityksiä.

**Käytetään klusteriverkosta
osaamisen jakamisen väylänä.**

**Kasvatetaan osaamista kärkiklustereissa
tehokkaalla verkottumisella
osaamiskeskittymiin sekä oikein
suunnatulla koulutuksella.**

4.3. KÄRKIKLUSTEREIDEN KEHITYKSEN EDISTÄMINEN

TAVOITTEET

- **Metallin klusteri on tehokkaasti verkottunut ja avauksia uusille liiketoiminta-alueille on tapahtunut.**
- **Luovien alojen, kulttuuriliiketoiminnan ja sisäl-
tötuotannon yrityskeskittymä on vahvistunut.**
- **Elintarvikeklusterin kehittäminen on käynnistynyt seudullisesti.**
- **Ympäristöliiketoiminnassa on lähtenyt kehittymään lupaava seudullinen klusteriaihio.**
- **Hyvinvointialoilla toimivien yritysten ja alueen julkisten sosiaali- ja terveysalan toimijoiden kesken on vahvistettu verkostorakenteita, jotka on edelleen verkotettu valtakunnallisten toimijoiden kanssa.**

Klusterilla tarkoitetaan yritysrypystä, joka muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden. Yritysrypäs on yleensä poikkitoimialainen eli siihen kuuluu eri toimialojen yrityksiä, jotka toimivat yhteistyössä. Useimmiten klusteri muodostuu jonkin keskeisen toimialan ja sen veturiyritysten ympärille.

Kärkiklustereiden tunnistamisella ja toiminnallisella tukemisella pyritään parempaan työpaikkakehitykseen menestyvän yritystoiminnan kautta. Klustereiden nostaminen keskeiseen asemaan elinkeinon kehittämässä on nykyaikainen, jäsenelytapa toteuttaa elinkeinopoliittikkaa ja kohdistaa voimavaroja tehokkaasti.

Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus - klusterikehityksen perusta

Klustereiden kehittämisessä pyritään yritysten toimialarajat ylittävään yhteistyöhön sekä verkostojen rakentamiseen alueellisesti ja kansallisesti – ottaen huomioon myös kansainvälinen ulottuvuus. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus on keskeinen perusta klusterikehittämisessä. Kumppanuutta tarvitaan muun muassa tuotekehitys- ja innovaatiotoiminnan synnyttämiseen sellaisessa mittakaavassa, että se tuottaa kaupallisesti arvokkaita innovaatioita. Myös klustereiden osaamispuheen jatkuvaan kasvattamiseen tarvitaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta. Yritysten osaamisen kehittämistoimenpiteet kohdistetaan ensisijaisesti nimenomaan kärkiklustereiden yritysten osaamisen kehittämiseen, jossa toimenpiteiden vaikuttavuus on suurin.

Yritysten hyödyttävä klustereiden toiminnasta

Klusteriverkostossa toimivien yritysten täytyy aktiivisesti haluta olla työskentelyssä mukana ja olla valmiita panostamaan klusteriyhteistyöhön. Sitoutuakseen yhteistyöhön yritysten on voitava kokea saavansa toiminnasta riittävää hyötyä. Klustereiden tulee olla dynaamisesti yritysten tarpeiden mukaan eläviä ja suurelta osin itseohjautuvia verkostoja, vaikka niissä onkin sovittu keskeisten toimijoiden rooleista. Innostava ilmapiiri on tärkeä.

Hyvin toimivassa ja tehokkaassa klusterissa yritysten tuottavuus nousee, innovaatiokyky ja strateginen kyvykkyys kasvavat, osaamis-
pääoma kasvaa ja taito hankkii lisää osaamista paranevat. Näin klusteriverkosto tarjoaa väylän uuden tiedon ja osaamisen siirty-

miselle kansallisista ja kansainvälisistä osaamiskeskittymistä yksittäisiin yrityksiin päin. Samalla klusteri on aina itsessään paikallinen osaamiskeskittymä, jossa osaaminen on toimialarajat ylittävää. Klusterissa aktiivisesti toimiminen herkistää yritysjohtoon kykyä löytää uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Klusteri voi myös toimia tuotekehityksen taustaverkostona sekä markkinoinnissa yhtenä toimijana ja kanavana. Klustereiden toiminnan edistämiseksi vaikutetaan myönteisesti sekä klustereiden veturiyritysten että alihankkijaverkoston toimintaan.

Elinkeinopalveluiden ylläpitämä yritys- ja toimipistetiedosto, jossa on yritystiedoissa toimialatunnuksen lisäksi koodauksia toimialakokonaisuuksista, esimerkiksi metallin, ympäristöteknologian tai kulttuuriliiketoiminnan ja sisältötuotannon yritysten kohdalla, on yksi hyvä työväline klustereiden tunnistamisessa sekä viestintä- ja operaatiopohjan muodostamisessa klusterikehityksen alkuvaiheessa.

Metallin klusterissa tehokkaita tuotantoketjuja

Merkittävin Järvenpään kärki-klustereista eli yritysryppäistä, joihin on keskittynyt yrityksiä keskinäisesti palvelevaa osaamista, on tällä hetkellä korkean teknologian metalli ja siihen liittyvä ja sitä tukeva muiden alojen yritystoiminta. Nykyinen metallin osaamisen kärki Järvenpäässä liittyy paperikoneisiin (Metso Paper), nostamisen ja siirtämisen teknologiaan (Rocla), jätteiden käsittelyn teknologiaan (Marimatic, Kapacity), teollisuus- ja kiinteistöautomaatioon (Adconsys, Järvenpään Automaatio ym.) sekä tietoliikenneteknologiaan (Aerial, Tietosähkö ym.). Klusterissa toimii suuri joukko erikoistuneita alihankkijoita, suunnittelutoimistoista metallin käsittelijöihin ja valmistuksen eri osa-alueiden taitajiin, maalaamoita ja muita pintakäsittelijöitä, pakkausyrityksiä, logistiikkatoimijoita sekä asennus- ja kunnossapitoyrityksiä.

Metallin klusteriin lukeutuvat yritykset elävät tiukassa kansainvälisen kilpailun tilanteessa. Metallin, etenkin sähkötekniikan ja elektroniikan sekä kone- ja laitevalmistuksen aloilla teknologisen kehityksen nopeus on haastava. Metallin klusteri on merkittävä koko Keski-Uudellamaalla, ja klusterin kehittämistä tulisikin valmistella ja toteuttaa mahdollisimman laajalla toimijapohjalla.

Tärkeintä metallin klusterin kehittämisessä lähivuosina on selvittää melko heterogeenisesta, eriytyneestä klusterista niitä yhdistäviä tekijöitä, joiden ympärille lisäarvoa tuottavaa kehittämistä kannattaa suunnata. Klusteri tulee todennäköisesti jakautumaan useihin miniklustereihin, joilla taas on tiettyjä, koko metallin klusterille ominaisia yhdistäviä tekijöitä.

Edelläkävijöinä vastuullisessa ruokatuotannossa

Elintarvikeklusteri on seudullinen; kaikissa Keski-Uudenmaan kunnissa on merkittäviä elintarvikealan yrityksiä, joille toimialarajat ylittävän klusterin muodostaminen ja siinä osallisena toimiminen tuottaa lisäarvoa. Elintarvikeklusterille ovat tärkeitä tehokkaat kuljetukset mahdollistava logistinen sijainti sekä hyvät yhteydet pääkaupunkiseudulla toimiviin valtakunnallisiin osaamiskeskittymiin. Elintarvikesektorin kehittäminen on kansallisesti hyvin resurssoitu ala, ja esimerkiksi Viikissä ja Otaniemessä on alan vahvat osaamiskeskittymät, joita keskiuusmaalaiset yritykset voivat hyödyntää.

Ympäristöteknologiassa avautuu kansainvälistymisen mahdollisuuksia myös pk-yrityksille

Ympäristöteknologia ja energiatehokkuus on liiketoiminta-alue, jolla on täydet mahdollisuudet muodostua Suomelle jopa telekommunikaatioalaa suuremmaksi menestykseksi. Ympäristöteknologia tarjoaa maailmanlaajuisia toimintamahdollisuuksia monenlaisille ja eri kokoisille yrityksille, eikä suomalaisen ympäristöteknologian menestys tulevaisuudessa todennäköisesti tule olemaan vain muutaman yrityksen varassa. Alan osaaminen on johdettavissa tutkimuksen, tuotekehityksen ja innovaatioiden kautta olemassa olevasta teknologisesta osaamispohjastamme, jota löytyy myös Järvenpäästä. Ympäristöteknologinen osaaminen on toimialat ylittävää ulottuen muun muassa bioteknologiaan ja kemian teknologiaan, mutta metallin laiteosaamisella on siinä vahva roolinsa.

Energiatehokkuuden osaamisalueeseen liittyvät lähi-toimialoina ainakin rakennustuoteteollisuus ja rakentaminen. Käytännön pilotoitinta energiatehokkaan rakentamisen osalta voidaan tehdä esimerkiksi Keski-Uudenmaan kuntien yhteisen ”Yhdyskuntarakennetta eheyttävä laadukas pientaloasuminen”-hankkeen pohjalta.

Ympäristöteknologian ja energiatehokkuuden klusterin muodostamiseksi on ensin selvítettävä ne Keski-Uudellamaalla toimivat yritykset, joissa on huomattavaa ympäristöteknologista osaamista varsinaisena liiketoimintana ja näiden yritysten ydinosoamisen alueet, sekä myös ne yritykset, joissa sovelletaan hyviä ympäristöystävällisiä käytäntöjä, vaikka niiden ydintoiminta on muualla. Hiilineutraaliuteen liittyvästä osaamisesta halutaan tehdä seudun valttikortti.

4.4. SIJAINNIN TEHOKAS HYÖDYNTÄMINEN

TAVOITTEET

- **Kaupunki hyödyntää elinkeinon kehittämissä ja yritysmarkkinoinnissa sijaintiaan Helsingin seudulla.**
- **Yritykset, etenkin pääkaupunkiseudulla, tiedostavat Järvenpään hyvänä sijoittumismahdollisuutena.**
- **Lahdenväylää reunustavia alueita käytetään tehokkaasti yritysalueina: Intro4 -yritysalue on valmistunut teollisuuden ja maahantuontiyritysten edustavaksi sijaintipaikaksi ja eteläistä liittymää ympäröiville alueille on rakenteilla vetovoimainen erikoistavaran vähittäiskaupan alue.**
- **Poikittaisia liikenneyhteyksiä on parannettu seutu-yhteistyönä: uuden tieyhteyden saaminen kolmos-tielle toteutuu.**
- **Työmatkaliikenne yritysalueille toimii.**
- **Pääradan ja oikoradan junavuorot riittävät palvelemaan asiakkaita.**

Järvenpään tärkein vahvuustekijä elinkeinon kehittämisessä ja yritysmarkkinoinnissa on sijainti Helsingin seudulla ja samalla vauraalla Keski-Uudellamaalla. Sijainti luo hyvät edellytykset sekä kaupungissa jo toimivien yritysten menestykselle että uusien yritysten saamiselle Järvenpään.

Etenkin runsaasti tilaa tarvitsevilla ja toimintaansa laajentavilla tuotannollisilla ja maahantuonnin/tukkukaupan yrityksillä on pääkaupunkiseudulla muu-
ttopaineita, josta syystä on nähtävissä tiettyjen toimialojen ”ulommille kehille” siirtymistä. Tällöin Järvenpään yritysalueet tarjoavat hyvän sijoittumismahdollisuuden. Järvenpää pystyy tarjoamaan kilpailukykyisiä sijoittumisvaihtoehtoja myös sellaisille toimistotiloissa toimiville yrityksille, joiden toiminta tai yrityskuva ei välttämättä edellytä sijaintia pääkaupunkiseudun ydinalueilla. Myös yrityksille, joiden päätoimipaikka on muualla Suomessa, mutta joiden liiketoiminta edellyttää läsnäoloa Helsingin seudulla, Järvenpää tarjoaa toimivan sijoittumismahdollisuuden.

Järvenpäälaiset yrittäjät pitivät 2010 lopussa tehdyssä selvityksessä sijainnin tehokasta hyödyntämistä kaikkein tärkeimpänä elinkeinonkehitykseen vaikuttavana tekijänä ja markkinointimahdollisuutena.

Parannetaan julkisen liikenteen käytön mahdollisuuksia kaupungin yritysalueille suuntautuvassa työmatkaliikenteessä.

Sujuvat liikenneyhteydet joka suuntaan

Sijainnin tehokas hyödyntäminen edellyttää liikenneyhteyksien edelleen kehittämistä. Sujuvat liikenneyhteydet alentavat kuljetuskustannuksia, joustavoittavat työmatkaliikennettä ja helpottavat työntekijöiden rekrytointia järvenpääläisiin yritysalueisiin. Hyvillä liikenneyhteyksillä samoin kuin korkeatasoisen tietoliikenneinfrastruktuurin varmistamisella nostetaan yritysten toimintaympäristön kilpailukykyisyyttä.

Helsingin seudun rakenne on muuttumassa ”sormimaisesta” kehityksestä yhä enemmän verkottuneeksi, jolloin säteittäisten, Helsingistä lähtevien väylien rinnalla korostuvat poikittaiset yhteydet. Liikennemäärät tulevat edelleen kasvamaan sekä tavarankuljetuksessa että henkilöiden kulkemisessa. Seudulla, jonka työvoima on korkeasti koulutettua ja erikoistunutta, työmatkasukkulointi ei tule oleellisesti vähenemään.

Järvenpäässä asuvien henkilöiden työmatkaliikenteen ohella on kiinnitettävä huomiota muista kunnista järvenpääläisiin yritysalueisiin sukkuloivan työvoiman kulkemiseen. Uusien yritysten saamiseksi Järvenpäähän on tärkeää, että työpaikka-alueille on toimivat liikenneyhteydet.

Pääradan kapasiteetin kasvattaminen lisäraiteiden rakentamisella ja oikoradan junavuorojen edelleen parantaminen on tärkeää työmatkaliikenteelle sekä yleensäkin Järvenpään lähentämiseksi pääkaupunkiseutuun. Tällöin Järvenpäässä pystytään entistä paremmin hyödyntämään erilaisia pääkaupunkiseudun tarjoamia, mm. osamiseen ja kulttuuriin liittyviä mahdollisuuksia.

Seutuyhteistyönä kiirehdytään etenkin yritysten tavarankuljetuksille merkityksellisen yhteyden rakentamista Hämeenlinnan-Tampereen moottoritille (niin sanottu Vähänummentien jatke). Valtakunnalliset pääväylät, kolmos- ja nelostien yhdistävänä uusi yhteys joustavoittaisi myös merkittävästi poikittaista henkilöliikennettä alueella.

Toteutetaan yrityksille kohdistettua markkinointia siten, että Järvenpään kaupunkimarkkinointi ja Keski-Uudenmaan seutumarkkinointi täydentävät saumattomasti toisiaan.

Paras huomioarvo saavutetaan markkinointiyhteistyöllä

Keski-Uudenmaan kuntien yhteismarkkinointi on ollut parin, kolmen vuoden ajan lähes pysähdyksissä Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy:n toiminnan muutosten vuoksi. Seudun yhteinen markkinointi on perusteltua käynnistää jälleen uudelleen organisoituna, sillä se on yhteisesti hoidettuna taloudellisinta sekä saavutettavan huomioarvon määrässä että rahallisesti arvioituna. Ei ole järkevää, että kunnat jokainen erikseen markkinoivat itseään lähes samoilla argumenteilla ja vähäisemmällä mainostilalla. Keski-Uudenmaan mielikuva kannattaa luoda yhteistyöllä ja käytettävissä olevien resurssien mahdollistamalla mainosvolyymin avulla. Markki-

nointia tulee terävöittää ja motivoida yrityksiä ja muita toimijoita osallistumaan markkinointiin. Keski-Uudenmaan imagomarkkinointia täydennetään Järvenpään omalla markkinoinnilla, viestinnällä ja verkostoyhteistyöllä.

Yritysmarkkinointi tuottaa tuloksia pitkällä aikajänteellä, kun on kyse yritysten sijoittumisesta: ketju tiedostamisen kautta harkintaan ja toimintaan vie vuosia ja edellyttää muutostarpeen ajan-kohtaistumista yrityksessä. Kunakin vuonna korjataan aina jo aikaisempina vuosina tapahtuneen kaupunkimarkkinoinnin satoa. Järvenpään, samoin kuin Keski-Uudenmaan markkinointi yrityksille edellyttää systemaattisuutta, resursseja riittävään näkyvyyteen ja laajaa toimenpidekokonaisuutta, jossa erilliset toimenpiteet vahvistavat toistensa vaikutusta. Tulevia sijoittumismahdollisuuksia markkinoidaan aktiivisesti ennakkoon hyvissä ajoin. Painopiste yritysmarkkinoinnissa on erilaisissa yritys päättäjät tavoittavissa medioissa ja muissa kanavissa sekä monipuolisissa yhteistoimintamuodoissa kiinteistö- ja rakennusalan eri toimijoiden kanssa. Yritysmarkkinoinnissa ja elinkeinotoiminnan kehittämisessä on keskeisenä toimintatapana yhteydenpito yrityksiin ja henkilökohtaiset tapaamiset. Näyttävät ja helposti selkeää tietoa antavat verkkosivut on nykypäivänä itsestään selvä kaupunkimarkkinoinnin perustyöväline.

Ensin asiat kuntoon - markkinointilupaukset voitava pitää

Markkinoinnissa käytettyjen vetovoimaisuutta kuvaavien lauseiden on vastattava sen hetkistä todellisuutta, muussa tapauksessa markkinointi kääntyy helposti itseään vastaan. Viestit ovat annettuja lupauksia, jotka on voitava pitää. Hyvä maine ja houkuttelevuus syntyvät teoista. Kaupunkimarkkinoinnissa toiminnan on tultava ennen puheita, joten ennen kuin markkinoidaan ulospäin, pitää saada asiat kuntoon niiden tekijöiden osalta, joihin markkinoinnissa vedotaan.

Vapaiden toimitilojen tiedosto, joka löytyy kaupungin kotisivuilta sekä suorana nettiosoitteena www.jarvenpaantoimitilat.info, on yksi yritysmarkkinoinnin toimivaksi todettu apuväline.

4.5. MONIPUOLISET SIOJITTUMISMAHDOLLISUUDET JA KILPAILUKYKYISET SIJAINTIKUSTANNUKSET

TAVOITTEET

- Järvenpäällä on tarjottavana monipuolisesti kilpailukykyisiä sijoittumismahdollisuuksia uusille yrityksille samoin kuin kaupungissa jo toimivien yritysten laajentumiseen.
- Yleiskaavaan sisältyvät, asemakaavoittamattomat, yritystoimintaan tarkoitetut alueet on hankittu kaupungille ja jalostettu rakentamiskelpoisiksi tonteiksi.
- Yritystonttivaranto on monipuolinen, kysyntää ja elinkeinopoliittisia tavoitteita vastaava.
- Kaupungin yritystonttien hinnat ja vuokrat ovat kilpailukykyisiä verrattuna Keski-Uudenmaan ja muiden kehyskuntien hintoihin.
- Toimitiloja on saatavissa monipuolisiin yritystoiminnan tarpeisiin.
- Kiinteistösijoittajat pitävät kaupunkia hyvänä investointien kohteena.

Kaupunkikehityksessä elinkeinokehitys ja työllisyysasiat, maanhankinta ja kaavoitus, kunnallistekniikan rakentaminen, rakennusvalvonta, asuminen ja kaupunkimarkkinointi muodostavat käytännössä saumattomasti toimivan kokonaisuuden, jonka puitteissa asioiden eteenpäin vieminen ja hankkeiden toteuttaminen sujuvat joustavasti. Tätä yhteistyötä kehitetään jatkuvasti.

Tasaisesti kasvava toimitilakanta mahdollistaa yritysten sijoittumisen

Monipuolisen elinkeinorakenteen ylläpitämisen edellytyksenä ovat monipuoliset yritysten sijoittumismahdollisuudet, tontit ja toimitilat.

Järvenpään toimitilakanta on vielä siinä määrin suppea, että pullonkaulatilanteita toimitilojen löytymisessä pääsee syntymään. Moni Järvenpäässä toimivista yrittäjistä kokee kyselyn mukaan sopivien toimitilojen löytymisen laajentumisen esteeksi. Myös pois muuttoa Järvenpäästä tapahtuu, kun sopivia toimitiloja ei ole tarjolla.

Toimitilakantaa pyritään tasaisesti kasvattamaan hyvätaoisilla toimitiloilla, ja riittävää tonttivarantoa ylläpidetään maanhankinnan ja kaavoituksen avulla kiinnittäen huomiota tonttivarannon monipuolisuuteen. Kaupungissa tulee olla saatavissa tontteja liiketilojen ja toimistojen rakentamiseen, samoin kuin eri kokoisia teollisuustontteja, joiden kaavamerkinnot mahdollistavat eri tyyppisten tavoiteltujen tuotannollisten yritysten tai maahantuonti-/tukku-kaupan yritysten sijoittumisen. Tärkeää on varmistaa Järvenpäässä jo toimivien yritysten laajentumismahdollisuudet.

Vapaiden kaupungin omistamien yritystonttien tarjonta 2011 alussa käsittää 13 teollisuus-/varastotonttia ja 6 toimisto-/liiketonttia. Tarjonnan puitteissa ei kaikille Järvenpäästä kiinnostuneille yrityksille löydy sopivaa tonttia tai toimintaan soveltuvia toimitiloja.

Kaupungissa on vielä käyttöön ottamattomia yleiskaavoitettuja yritysalueita runsaat 90 hehtaaria: Haarajoella 48,6 ha, Wärtsilässä/Purolassa 23,7 ha ja Lahdenväylän eteläisen liittymän ympäristössä, rajauksista riippuen 15–20 ha. Uusista yritysalueista Lahdenväylän eteläisen liittymän ympäristö on strategisesti tärkein alue.

Huolehditään siitä, että kaupungissa löytyy tontteja ja toimitiloja hyvien yritysten monipuolisiin tarpeisiin.

Keskustan toimistotilojen suurin kysyntä edessä

Keskustassa varmistetaan kaupungin kasvua silmällä pitäen, että keskustahakuiselle vähittäiskaupalle ja toimistoille varataan ja toteutetaan sijoittumismahdollisuuksia, joiden ei sallita ohjautua muuhun käyttöön, sillä sen jälkeen kun keskusta on rakennettu täyteen, ei sinne enää voida rakentaa yritysten toimitiloja. Asuntojen sijoittamisessa on käytettävissä enemmän mahdollisuuksia kuin keskustahakuisten yritysten toimitilojen sijainnissa.

Varmistetaan riittävä toimistotilojen tarjonta keskustassa tuleville vuosille.

Tarjotaan yritystontteja kilpailukykyisillä hinnoilla.

Kohtuuhintaiset yritystontit kilpailuetuna

Sijaintikustannusten Järvenpäässä tulee olla kilpailukykyiset verrattuna Keski-Uudenmaan kuntiin ja muihin kehyskuntiin. Yksi Järvenpään vahvuuksista yritysmarkkinoinnissa on ollut teollisuustonttien kohtuullinen hintataso, mikä on muodostanut kaupungille kilpailuedun. Teollisuustontit ovat vetäneet yrityksiä myös pääkaupunkiseudulta. Kaupungin kannattaa säilyttää teollisuustonttien kohtuullinen hintataso työpaikkakasvun tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta samalla valita luovutuksen saajat huolellisesti elinkeinopoliittisten tavoitteiden näkökulmasta. Sijoittumisasioita käsittelevä EMAL-työryhmä seuraa yritystonttien hintatasoa, toimitilakiinteistöjen kiinteistöveroprosenttia sekä yrityksiltä toimitilarakennushankkeen yhteydessä perittävien maksujen tasoa Keski-Uudellamaalla ja muissa kehyskunnissa.

Tärkeää on, että sijoittuvalla yrityksellä säilytetään valinnan mahdollisuus yritystontin ostoon tai vuokraukseen. Mikäli yrittäjä käyttää kiinteistösijoittajaa toimitilojensa rakennuttajana ja omistajana, tulee luovutuksen muotona kysymyksen vain tonttikauppa. Esimerkiksi ulkomaisomisteiset yritykset toimivat pääosin kiinteistösijoittajien omistamissa toimitiloissa, samoin suuri osa kotimaisista suurehkoista yrityksistä on tehnyt valinnan toimia vuokratiloissa, jotka useimmiten on räätälöity yrityksen tarpeisiin. Osa pk-yrittäjistä haluaa esimerkiksi yrityksen voimakkaan kasvun vaiheessa investoida muuhun kuin maapohjaan, esimerkiksi tuotekehitykseen tai myyntiverkostoon ja markkinointiin, jolloin on perusteltua, että yritys voi vuokrata tontin, jonka se myöhemmin halutessaan voi lunastaa itselleen. Suurelle osalle yrityksistä taas omassa kiinteistössä toimiminen on tärkeä yrityskulttuuriin liittyvä asia ja se nähdään osoitukseksi yrityksen vakavaraisuudesta ja toiminnan pitkäjänteisyydestä.

Valtakunnallisia institutionaalisia sijoittajia on ollut usein vaikea saada investoimaan pääkaupunkiseudun ulkopuoliselle Uudellemaalle. Pyritään lisäämään sekä valtakunnallisten että pienempien vakavaraisten investoijien kiinnostusta toimitilainvestointeihin Järvenpäässä. Tavoitteena on saada vakavaraiset, tasokkaita toimitiloja toteuttavat kiinteistösijoittajat näkemään Järvenpää hyvänä investointien kohteena.

Tehdään Järvenpäästä tunnetuksi hyvänä investointien kohteena vakavaraisten kiinteistösijoittajien keskuudessa.

4.6. OSAAVIEN TYÖNTEKIJÖIDEN SAATAVUUS

TAVOITTEET

- Työvoiman osaaminen mahdollistaa yritysten kilpailukykyyn menestyksekkään kehittämisen.
- Osaavat työntekijät haluavat työskennellä ja asua Järvenpäässä.
- Järvenpää tunnetaan hyvänä asuinympäristönä ja yhtenä maamme kulttuurin kärkikaupungeista.
- Seudun oppilaitoksista valmistuvilla nuorilla on hyvät mahdollisuudet jäädä työskentelemään Järvenpäähän tai Keski-Uudellemaalle.

Osaavan työvoiman saanti perusedellytys yritysten sijoittumispäätöksille

Työvoiman hyvä saatavuus on peruslähtökohta yrityksen valitessa sijaintipaikkakuntaa. Turvattu osaavan työvoiman saanti on ratkaisevan tärkeää myös yrityksen laajentaessa tai uudistaessa toimintaansa.

Työvoiman osaamisen pitäminen ajantasaisena ja kysyntää vastaavana on yhteiskunnan, eli valtion ja kunnan, mutta samanaikaisesti omien työntekijöidensä osalta yritysten vastuulla oleva asia. Kaupunki, työvoimaviranomaiset ja oppilaitokset ennakoivat yhteistyössä järjestelmällisesti työvoiman kysyntää ja kehittävät sen perusteella jatkuvasti koulutusta sen eri muodoissa. Koulutustarpeiden muuttumisen heijastaa muutoksia yritysten kansainvälisessä kilpailutilanteessa. Koulutustarpeiden oikeaan osuva ennakointi on vaikeaa, koska se edellyttää tulevaisuuden menestyvien toimialojen tunnistamista. Koulutuksen kehittämisessä tulee pyrkiä tunnistamaan jo heikkojakin signaaleja yritystoiminnassa, jotta reagointiin ja suunnitteluun jää aikaa. Mitä joustavampi ja ketterämpi koulutusjärjestelmä on, sitä nopeammin muuttuviin tarpeisiin voidaan vastata.

Pidetään huolta työvoiman osaamisesta uudistamalla jatkuvasti koulutusta vastaamaan ennakoituja osaamistarpeita työmarkkinoilla.

Huolehditään, että Järvenpäässä on monipuolisesti eri asumismuotoja tarjolla.

Osaavilla työntekijöillä korkeat vaatimukset asuinympäristölle

Osaavilla työntekijöillä on korkeat odotukset asuinympäristön suhteen. Järvenpään on pystyttävä tarjoamaan ympäristöltään ja palvelutasoltaan sellainen asuinympäristö, että se houkuttelee yritysten ja myös julkisen sektorin tarvitsemää osaavaa työvoimaa. Asuntopolitiikalla edistetään ammattitaitoisten työntekijöiden saantia. Hyvin koulutettu väestö haluaa asua laadukkailla asuntoalueilla, ja suuri osa tämän väestöryhmän lapsiperheistä arvostaa erityisesti pientalopainotteista asuinympäristöä. Keskustan ulkopuolella kaupunki noudattaa kaavoituksessa pientalopainottei-

suutta ja hankkii maata riittävän omakotitalotonttien tarjonnan ylläpitämiseksi. Asuinympäristön laatuun, viihtyisyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Huolehditaan myös tasokkaasta vuokra-asuntotuotannosta.

Tuotetaan nuorille vuokra-asuntoja, jotta mahdollisimman suuri osa opiskelunsa päättävistä järvenpäläisistä nuorista ja alueen opiskelijoista ulkokuntalaisista voi halutessaan työskennellä ja asua Järvenpäässä. On tärkeää pitää kiinni järvenpäläisestä nuoresta työvoimasta.

Hyvään palvelutasoon, joka on osa hyvää asuinympäristöä, kaupunki voi vaikuttaa yritysmarkkinoinnilla sekä luomalla kaupalle ja palveluille uusia sijoittumismahdollisuuksia, samoin kuin tuottamalla kaupungin järjestämät palvelut tehokkaasti ja käyttäjälähtöisesti verkostoyhteistyössä palveluyritysten ja kolmannen sektorin kanssa. Kulttuuripalveluiden tarjonta kaupungissa on monipuolista, ja asukkailla on mahdollisuuksia itse osallistua kulttuurin tekemiseen. Hyvään asuinympäristöön kuuluvat myös hyvät mahdollisuudet eri liikuntalajien harrastamiseen.

Pidetään kiinni opintonsa päättävästä nuoresta työvoimasta huolehtimalla vuokra-asuntojen tarjonnasta.

Ikääntyvä yhteiskunta tarvitsee maahanmuuttajien työpanosta

Vaikka Helsingin seudun laaja työssäkäyntialue onkin turvaamassa työvoiman saantia Keski-Uudellemaalle, on yritysten ja työpaikkojen määrän kasvaessa ja työikäisen väestönosan suhteellisesti pienentyessä kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän ja sopivan työvoiman jatkuvaan turvaamiseen. Koulutetut ja ammattitaitoiset maahanmuuttajat tarjoavat tällöin yhden huomion arvoisen mahdollisuuden. Etenkin työvoimakapeikoista ajoittain kärsivillä aloilla on hyvä valmistautua ulkomaisen ammattityövoiman aktiiviseen rekrytointiin. Tehokas rekrytointi edellyttää elinkeinoelämän, kaupungin sekä työvoima- ja maahanmuuttoviranomaisten keskinäistä yhteistyötä. Eri kulttuurien huomioiminen asuinalueiden toteutuksessa ja asuntorakentamisessa sekä vieraskielisen opetuksen tarjonta helpottavat maahanmuuttajien sopeutumista.

Huomioidaan maahanmuuttajat osaavana voimavarana työmarkkinoilla.

4.7. YRITYSYSTÄVÄLLISYYS JA VETOVOIMAINEN JULKISUUSKUVA

TAVOITTEET

- Järvenpäällä on yrittäjäystävällisen kaupungin maine.
- Järvenpäässä on luovuuteen kannustava ja energisoiva yrittämisen ilmapiiri.
- Yritysalueet ovat toimivia ja viihtyisiä.
- Kaupungin päätöksenteossa on käytössä yritysvaikutusten arviointi.
- Yrittäjäyyskasvatus on vakiintunut kouluihin.

Rakennetaan järjestelmällisesti yrittäjäystävällisen kaupungin mainetta.

Yrittäjäystävällinen maine vetoaa sijoittujiin

Järvenpää haluaa kehittyä julkisuuskuvaltaan vetovoimaisena kaupunkina, joka houkuttelee hyviä yrityksiä ja asukkaita. Järvenpää on menestynyt vaihtelevasti yritysystävällisyyttä ja kaupunkimainetta mittaavissa mielikuvatutkimuksissa. Järvenpäässä toimivien yritysten keskuudessa toteutetuissa kyselyissä kaupunkia on yleensä pidetty melko yrittäjäystävällisenä paikkakuntana, mutta oman kaupungin ulkopuolella Järvenpäästä ei vielä tunneta yritysten kaupunkina.

Markkinointikyselyssä, joka lähetettiin vuoden 2010 lopulla 300 järvenpääläiselle yritykselle, enemmistö vastanneista koki Järvenpään olevan yrittäjämyönteinen, yhteistyökykyinen, turvallinen ja ympäristöystävällinen, mutta samanaikaisesti moni piti kaupunkia vanhanaikaisena eikä luovana edelläkävijänä. Kysely antoi palautetta kaupungin yrittäjämyönteisyydestä ja yhteistyökykyisyydestä, mutta samalla se antaa aihetta pohtia toimintatapoja ja syitä koettuihin vanhanaikaisuuteen ja luovuuden puutteeseen - onhan kaupungin tavoitteena on nimenomaan luovuuteen kannustavan yritysilmapiirin kehittäminen.

Vetovoimainen julkisuuskuva yrittäjien keskuudessa ei synny pelkästään viestinnän ja markkinoinnin keinoin, vaan siihen tarvitaan kaupungin, yritysten ja kaikkien elinkeinoelämän toimijoiden yhteistyötä ja myönteisiä asenteita. Perusedellytys vetovoimaisen julkisuuskuvan syntymiselle laajemmin yritysten keskuudessa on se, että kaupungissa jo toimivat yritykset kokevat kaupungin aidosti tekevän parhaansa yritysten toimintaympäristön kehittämiseksi ja omalta osaltaan haluavat viestittää myönteistä kuvaa muille yrityksille. Kaupungin koko organisaation tulee olla esimerkillisiä vastaantulevuudessa, joustavuudessa, ripeudessa ja tasapuolisuudessa. Yrittäjien tarpeisiin vastataan nopeasti, ”asiat sujuvat - kaupungin kanssa on ilo asioida”.

Avointa ja ennakoivaa keskustelua yrittäjien kanssa

Kaupunki haluaa omalta osaltaan kehittää yhteistyötä yritysten ja yrittäjähdistyksen sekä kauppakamarin kanssa ja huolehtia yritysilmapiirin säilymisestä hyvänä. Hyväksi koettuja viestintätapoja, yhteistyötasoja ja -muotoja käytetään aktiivisesti ja luodaan yhdessä kaupungin ja yrittäjien välille uusia tapoja viestiä ja tehdä yhteistyötä.

Ylläpidetään jatkuvaa keskusteluyhteyttä yrittäjiin ja luodaan yhdessä toimivia ja innostavia yhteistyömuotoja.

Aktivoidaan Järvenpään Yrittäjien kanssa kaupungin ja yritysten välinen kumppanuus-yhteistyö ja saatetaan se pysyväälle pohjalle. PPP (Public Private Partnership) -hanke toteutettiin Järvenpäässä vuonna 2009 Suomen Kuntaliiton pilotina, ja siinä kehitettiin erilaisia yhteistyömuotoja yritysten ja kaupungin välille, etenkin hankintayhteistyöhön, hankkeista viestittämisestä, kaupungin hankinnoista vastaavien parempaan markkinoiden tuntemukseen, yhteisten pelisääntöjen hiomiseen ja osapuolten parempaan keskinäiseen ymmärtämykseen, säännöllisiin tapaamisiin keskustelujen ja koulutuksen merkeissä jne.

Järvenpään Yrittäjät ry pitää tärkeimpänä toimenpiteenä, jolla kaupunki voi osoittaa yrittäjämyönteisyyttä, että kaupungin päätöksenteossa otetaan käyttöön vähintään suuntaa antavana päätösten yritysvaikutusten arviointimenettely sellaisten päätösten kohdalla, joilla on vaikutuksia yritysten toimintaan. Päätöksiä valmistelevien virkamiesten tulee jo valmisteluvaiheessa olla yhteydessä yrityksiin/yrittäjähdistykseen yritysvaikutusten arvioimiseksi. Merkittävistä yritystoimintaan vaikuttavista kysymyksistä, esimerkiksi uusien yritysalueiden kaavoittamisesta, infrastruktuurisuunnitelmista sekä liikenne- ja rakennushankkeista on yrittäjille ja yrittäjähdistykselle kerrottava hyvissä ajoin, jotta mahdollisten haittojen minimoinnista voidaan sopia. Toimitaan ennakoiden ja avoimesti viestien. Yrittäjäjärjestöltä pyydetään lausunnot yritys-toimintaan vaikuttavista asioista.

Otetaan yritysvaikutusten arviointi käyttöön kaupungin päätöksenteossa.

Keskusteluissa yrittäjien kanssa on noussut myös esille ehdotus, että yrittäjät voisivat omalta kannaltaan ”auditoida” niitä kaupungin prosesseja ja menettelyjä, jotka koskettavat yritystoimintaa. Tällä tarkoitetaan yhteistyönä tapahtuvaa käyttäjäryhmälähtöistä konsultointia, joka auttaisi kaupunkia kehittämään toimintojaan. Ehdotusta tulisi selvittää lisää.

Huolehditään yritysalueiden toimivuudesta ja viihtyisyydestä

Yritysalueiden ilme heijastuu kaupungin ja yritysten imagoon

Tuloksia tuottavan yritysmarkkinoinnin edellytyksenä on, että yritysten todellinen toimintaympäristö vastaa markkinoinnissa luotua kuvaa. Yritysalueiden laatutaso ja visuaalinen ilme antavat ensi vaikutelman kaupungin tarjoamasta yritys ympäristöstä. Hyvät yritysalueet houkuttavat hyviä yrityksiä. Kaupunki voi osaltaan vaikuttaa siihen, että yritysalueet ovat tehokkaassa käytössä, yritysten kiinteistöt asiallisesti hoidettuja ja koko ympäristö on viimeistely. Yritysalueiden tulee tukea myönteisesti niillä toimivien yritysten imagoa ja työpaikka-alueiden on asuinalueiden tapaan

oltava viihtyisiä, toimivia ja turvallisia. Tärkeää on, että yritysalueiden kehittämistoimet ovat jatkuvia ja järjestelmällisiä ja että niitä toteutetaan resurssien puitteissa yhteistyössä yritysten ja kiinteistönomistajien kanssa.

Vaikutetaan yrittäjyyskasvatuksella yritysilmapiiriin.

Yrittäjyyskasvatus osana opetusta

Yrittäjyyskasvatuksessa edellisessä elinkeinostrategiassa asetetut tavoitteet ovat lähteneet toteutumaan, ja yrittäjyyskasvatus on jo tuotu järvenpääläisiin kouluihin osaksi opetusta. Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteena on tukea yrittäjyyden kasvua ja lisätä alueen elinkeinoelämän dynaamisuutta. Yrittäjyyskasvatus luo pohjaa yrittäjähenkiselle ilmapiirille välittämällä opetuksessa tietoa yritys-toiminnasta ja yrittäjyydestä. Se pyrkii myös viestittämään yrittäjämäistä, luovaa ja vastuuta ottavaa suhtautumista työntekoon yleensäkin. Toimintansa aloittanut alueellinen YES -keskus tuottaa kouluille opetuksessa tarvittavaa aineistoa sekä motivoi kouluja yrittäjyyskasvatuksen järjestämiseen opastaen käytännön järjestelyissä. Yrittäjät osallistuvat aktiivisesti yrittäjyyskasvatustyöhön.

Yrittäjät näkevät palvelut yhtenä kokonaisuutena

Yrityksille suunnattuja palveluita kunnat tuottavat osittain itse kuntatasolla, osittain kuntayhteistyönä aluetasolla. Yrityspalveluita ovat elinkeinopalveluiden sijoittumispalvelut ja verkostoyhteistyöpalvelut, teknisten palveluiden yritystonttien kaavoitus ja mittaus sekä kunnallistekniikan rakentaminen, liikennekysymykset sekä yritysalueiden katujen ja ympäristön kunnossapito ja rakennuslupa-asiat. Kunta vastaa myös vesi- ja jätehuollon sekä ympäristö- ja terveystoiminnan järjestämisestä. Sivistystoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi tuottavat eräitä yrityksille suunnattuja palveluita, esimerkiksi Järvenpään opiston koulutuspalvelut sekä tekevät yritysten kanssa monimuotoista yhteistyötä, esimerkiksi hankintojen tai kulttuuritapahtumien merkeissä. Julkiset yritysneuvontapalvelut, perustamis- ja kehittämisneuvonta, tuotetaan seutuyhteistyönä.

Yritykset eivät mielikuvassaan palveluista erottele kaupungin tuottamia palveluita muista kaupungissa tarjolla olevista julkisista palveluista, esimerkiksi TE-toimiston palveluista, tai jopa yhtiöiden tuottamista palveluista kuten energiapalveluista tai julkisesta

liikenteestä. Nämä kaikki muodostavat yritysten ajattelussa yhden kokonaisuuden kaupungin palvelutasona. Tästä syystä kaupungin intressinä on vaikuttaa palvelutasoa kohottavasti kaikkien yrityksille suunnattujen palveluiden osalta.

4.8. VIIHTYISÄ JA VETOVOIMAINEN KAUPUNKIKESKUSTA

TAVOITTEET

- Perhelän korttelin uudisrakentaminen toteutuu kiireellisenä.
- Keskustan pysäköintiä on parannettu.
- Kävelykadun kaupallinen ja tapahtumaympäristö on elävä ja kiinnostava.

Merkittävin kaupungin julkisuuskuvaan vaikuttava tekijä on kaupunkikeskustan ilme. Järvenpääläiset haluavat selvitysten mukaan keskustan profiloivan Järvenpäästä persoonallisella tavalla. Kulttuurikaupungin leiman odotetaan heijastuvan myös kaupunkiympäristöön ja rakennuskulttuuriin. Keskustan uudisrakentamisen halutaan erottuvan standardimaisesta lähiötyyppisestä rakentamisesta. Kaupunkikuvalliseen viimeistelyyn ja keskustan turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Kiirehditään ydinkeskustan jatkorakentamista.

Keskusta luo mielikuvan kaupungista

Sekä asukkaat että yrittäjät kiirehtivät keskustan jatkekehittämistä, ennen kaikkea kävelykadun rautatieaseman puoleiseen päähän suunnitellun niin sanotun Perhelän liikekeskuksen rakentamista, joka yhdessä korkean asuintalon kanssa tulee muodostamaan keskeisen kaupunkikuvallisen elementin, Järvenpään tunnuskuvaan tulevina vuosina. Uusi liikekeskus kasvattaa keskustan kaupallista vetovoimaa ja tasoittaa asiakasvirtojen kulkua keskustan alueella. Uhkana keskustan rakentamisen viivästyessä on kävelykadun ja sen varrella toimivien yritysten näivettyminen.

Asukkaat toivovat kyselytutkimuksissa ennen kaikkea lisää vaate- ja tavaratarjontaa keskustaan ja yleensä kaupunkiin. Myös vapaa-aikaan,

harrastuksiin ja kotiin liittyvissä tuotteissa toivotaan laajempaa tarjontaa. Houkuttelevat kahvilat keskustaan ovat myös toivotuja. Sekä yrittäjät että asukkaat kokevat jatkuvasti paikoituksen keskustassa ongelmallisena. Paikoituksen kehittämismahdollisuudet liittyvät Perhelän korttelin toteutukseen ja selviävät yhdessä liikekeskuksen toteuttamisratkaisun kanssa. Kävelykatuympäristön siisteyteen, viheristutuksiin, julkiskalusteisiin ja ympäristön muuhun viimeistelyyn tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota.

Sykettä ja Sinfoniaa -yhdistys - keskustan yhteistyön koordinoija

Vahvistetaan Sykettä ja Sinfoniaa ry:n asemaa keskustan kaupallisten toimintojen edistäjänä, kävelykadun markkinoijana, keskustan yrittäjien yhteistoimintaelimenä, kulttuuri- ja muiden tapahtumien organisoijana sekä keskustan toimintojen hallinnoijana sovittulla tavalla. Kävelykatu on järvenpäälaisten yhdistysten ja muiden toimijoiden tapahtumafoorumi, jossa yhteisöt voivat tuottaa ohjelmaa ja tapahtumia, jotka kootaan yhtenäiseksi tapahtumaketjuksi. Kadun ilmeessä ja tapahtumatuotannossa pyritään vahvistamaan elämyksellisyyden kokemusta kävelykatuympäristössä.

Kaupunki, Järvenpään Yrittäjät sekä Sykettä ja Sinfoniaa -yhdistys pyrkivät vaikuttamaan markkinoinnilla ja viestinnällä järvenpäälaisten ostouskollisuuteen. Tehostetaan keskustan toimijoiden yhteistyötä ja hyödynnetään erilaisia markkinoinnin ja viestinnän mahdollisuuksia, esimerkiksi keskustan, sen tapahtumien sekä yritysten ja niiden tarjonnan esittelemistä Internetissä. Syke-yhteistyössä voidaan tehdä rohkeita kokeiluja keskustan elävöittämiseksi.

Syke -yhteistyössä haetaan innovatiivisuutta ja luovaa kokeellisuutta.

4.9. HYVÄ ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

TAVOITTEET

- **Kunnat ovat yhteistyöllään luoneet edellytyksiä keskiuusmaalaisen yritystoiminnan kehittymiselle ja edistäneet elinkeinotoiminnan yhteisiä etuja.**
- **Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskus ry ja Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy eli Keuke ovat vahvistaneet yritysten kehittämisedellytyksiä.**
- **Kunnat, yritykset ja muut elinkeinotoimijat tekevät Keski-Uudellamaalla hyvää yhteistyötä seudun markkinoimiseksi.**

Edunvalvonnassa ja klusterikehityksessä tarvitaan seutuyhteistyötä

Kunnat luovat eri muodoissa tapahtuvalla yhteistyöllään edellytyksiä keskiuusmaalaisen yritystoiminnan kehittymiselle ja edistävät edunvalvonnalla tärkeiksi arvioimiaan elinkeinotoiminnan yhteisiä etuja. Esimerkkejä tästä ovat kuntarajat ylittävät kaavoitus- ja kunnallistekniikan rakentamishankkeet, liikennehankkeet, yhteistyö pääkaupunkiseudun kanssa, edunvalvonta lainsäädännöllisissä kysymyksissä jne. Kuntayhteistyönä on perusteltua myös valmistella uusien asuntoalueiden käyttöönottoa, etenkin pääradan varrelle tulevien asuntoalueiden, joilla on mahdollista toteuttaa ekotehokasta, uusia teknologioita soveltavaa laadukasta rakentamista. Myös uusien yritysalueiden kehittämisessä ja nykyisten yritysalueiden laajentamismahdollisuuksien tarkastelussa kannattaa käydä kuntien välistä keskustelua. Näistä etenkin tilaa vievän kaupan alueiden kehittämistä ja logistiikka-alueiden kehittämistä on hyvä tarkastella yhteisesti.

Kehitetään kärkiklustereita seutuyhteistyöllä.

Kuntien, yritysten, oppilaitosten ja elinkeinotoimijoiden yhteistyöllä edistetään yritysten keskinäistä verkottumista, samoin kuin yritysten ja klusterien verkottumista kotimaisiin ja ulkomaisiin osaamiskeskittyymiin. Klustereiden kehittäminen on yhteistyötä, joka kannattaa pääosin tehdä vähintään parin, kolmen kunnan alueella, sillä klusterit eivät toimi vain yhden kunnan sisällä. Kuntien

naapurisuus sekä logistiset ja toiminnalliset yhteydet sitovat klusteriyrityksiä toisiinsa ja edelleen metropolialueeseen ja sen osaamiskeskittyymiin.

Metalli ja elintarvikkeet ovat tärkeitä alueella

Metallin klusteri on merkittävä koko Keski-Uudellamaalla ja sitä edistävät toimenpiteet kannattaa neuvotella yhteisesti. Elintarvikeklusterin merkitys on koko seudulla kasvava, joten sen toiminnan kehittämistä on syytä tarkastella koko Keski-Uudenmaan puitteissa. Järvenpää ottaa mielellään tässä vetovastuun, mikäli kumppanit tämän hyväksyvät. Laadukas pientalorakentaminen on myös seudullinen toimialakokonaisuus, jonka kehittämistä ja osaamisen hyödyntämismahdollisuuksia rakentamisessa Keski-Uudellamaalla on perusteltua valmistella yhteisesti. Logistiikka on jo muodostunut klusteriksi Keski-Uudellamaalla. Logistiikalla elinkeinona on erilainen merkitys ja toisistaan poikkeavat mahdollisuudet eri kunnissa. Järvenpää ei pysty pienen maa-alueensa takia sijoittamaan suuria logistiikkakeskuksia, kuitenkin maahantuontiyriyksen toimintaan liittyvä logistiikka kiinnostaa Järvenpäästä suuresti. Luovien alojen yritysten toimintaedellytysten kehittäminen on tulevaisuuden liiketoimintamahdollisuuksien kannalta tärkeää, ja siihen tulisi paneutua seudullisena yhteistyönä, sillä klusterilla on kehityspohjaa koko keskisellä Uudellamaalla. Matkailussa Tuusulanjärvi ja sen ainutlaatuinen kulttuuriympäristö on Tuusulaa ja Järvenpäästä yhdistävä tekijä, ja kuntien sekä muiden kulttuurin ja matkailun toimijoiden kannattaa tiivistää yhteistyötään Tuusulanjärven tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Yritysneuvonta toteutetaan taloudellisesti ja tehokkaasti seudullisina palveluina.

Yritysneuvontaan lisää vaikuttavuutta

Yritysten julkiset neuvontapalvelut on järjestetty Keski-Uudellamaalla tehokkaimmalla ja taloudellisimmalla tavalla, kuntien yhteisin järjestelyin ja palveluhankinnoin. Uusyrityskeskuksen neuvontatoiminta ja asiantuntijaverkosto tukevat yrittäjää yrityksen perustamisvaiheessa. Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus eli Keuken neuvonta tukee toimivia yrityksiä eri kehitysvaiheissa, esimerkiksi toimintaansa uudelleen suuntaavia yrityksiä ja sukupolvenvaihdostilanteessa olevia yrityksiä, samoin kansainvälistyviä yrityksiä. Neuvonnassa on solmittu seudullinen yhteistyösopimus eri neuvonta- ja rahoittajatahojen kanssa kuten TE-keskuksen / TE-toimiston ja Finnveran kanssa.

5. ELINKEINO-OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA

5.1. VIESTINTÄ ELINKEINO-OHJELMASTA

5.1.1. SISÄINEN VIESTINTÄ

Kaupunkikehityksen elinkeino-ohjelman vaikuttavuuden aikaansaaminen ja ehdotettujen linjausten ja toimenpiteiden vieminen käytännön tasolle ei toteudu pelkästään ohjelman hyväksymisen kautta. Tärkeää on, että sekä luottamushenkilöt että ne virkamiehet, joiden toiminta tosiasiallisesti koskettaa yrityksiä, tuntevat elinkeino-ohjelman sisällön, ymmärtävät, mitä se heidän roolinsa kannalta merkitsee, ja ovat myös aidosti sitoutuneet elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistämiseen ja tätä kautta Järvenpään kehittämisresurssien turvaamiseen.

Esimerkkejä valintatilanteista, joissa asioihin suhtautuminen ja asioiden arvottaminen voi vaikuttaa menettelyyn tai toiminnan nopeuteen, ovat yritysalueiden rakentamisen edistäminen tehokkaalla maanhankinnalla ja kaavoituksella, kunnallisteknisten investointien ajoitus, yritysalueiden viimeistelyn taso, yritystonttien kilpailukykyinen hinnoittelu, rakennuslupa-asioiden käsittelyn nopeus, suhtautuminen vähäisiin, yritystoiminnan kannalta välttämättömiin asemakaavasta poikkeamisiin, yritysalueiden viitoituskysymykset sekä kaupungin hankinta-asiat.

Kaupungin koko organisaatiossa tiedostetaan yrittäjyyden merkitys, tunnetaan elinkeino-ohjelman suuntaviivat ja toimitaan niiden mukaisesti.

Elinkeinojen kehittämistä osana kaupunkikehitystä tulee käsitellä valtuustoseminaareissa tai erillisissä teematilaisuuksissa. Tulevaisuusvaliokunta on merkittävä voimavara vaikutettaessa elinkeinojen kehitykseen pitkällä aikajänteellä.

Elinkeinopoliittisia tavoitteita sisältyy sekä kaupunkistrategiaan että vuosittaisiin talous- ja toimintasuunnitelmiin. Kaupunkikehityksen vastuualueeseen sisältyvää elinkeino-ohjelmaa toteutetaan talous- ja toimintasuunnitelmien avulla, jolloin tässä ohjelmassa esitetyt suuntaviivoja ja toimintoja puretaan yksilöidyksi toimenpiteiksi taloudellisten voimavarojen sallimissa puitteissa. Tärkeää on, että elinkeino-ohjelman toteuttamisessa edetään yhtäaikaaisesti kaikilla osa-alueilla ja kaikkien kriittisten menestystekijöiden suhteen. Kaupunkistrategian valmistelussa elinkeinonäkökulma on viime vuosien aikana otettu hyvin huomioon, mutta vuosittaisen talousarvion ja toimintasuunnitelman laadinnassa tavoitteista on jouduttu myös tinkimään. Tämä on koskenut esimerkiksi kunnallisteknisiä investointeja ja yritysalueiden viimeistelyä.

Kaupunkikehityksen muodostaminen yhdeksi koordinoituksi kokonaisuudeksi ja sitä kautta syntyvien uusien käytäntöjen muodostuminen sekä eri tahojen keskinäisen ymmärtämyksen lisääntyminen vievät elinkeinojen kehitystä kaupungissa eteenpäin. Tarkastelukulmana on kaupungin kokonaisuus ”oman toiminnon” suppeamman näkökulman painottamisen sijasta. Kaiken kaikkiaan elinkeinojen kehittämisen painoarvon lisääminen on pääasiallisesti sisäisen markkinoinnin ja viestinnän kysymys.

5.1.2. ULKOINEN VIESTINTÄ

Elinkeinopoliittinen ohjelma julkaistaan printtimuodossa ja Internetissä, ja sitä käytetään hyväksi myös Järvenpään markkinoinnissa.

Elinkeinopoliittisesta ohjelmasta viestitään yhteistyökunnille ja niiden kehitys- ja elinkeinovastaaville henkilöille, muille elinkeinojen kehittämiseen vaikuttaville yhteistyökumppaneille kuten

alueen oppilaitoksille (Laurea, Keuda Diak ym.), KUUMA -yhteistyön toimielimille, Uudenmaan liitolle, Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy Forumille eli Keukelle, Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskukseksi, Järvenpään Yrittäjille, Uudenmaan Yrittäjille sekä Helsingin kauppakamarille, Sykettä ja Sinfoniaa -yhdistykselle, Uudenmaan elinkeinon kehitystä edistäville viranomaisille ja yhteisöille, kuten Uudenmaan ELY -keskukselle ja Keski-Uudenmaan TE -toimistolle, Finnveralle sekä Culminatum Innovation Oy:lle, lisäksi kaupungin hankekumppaneille, jotka osallistuvat yritystoimintaan vaikuttaviin kehityshankkeisiin Järvenpäässä tai seudulla. Ohjelmasta tiedotetaan alueen medialle ja valituille valtakunnallisille viestintävälineille. Tärkeimpiin medioihin ollaan yhteydessä asian julkaisemisesta.

Järvenpään Yrittäjien kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä eri muodoissa. Elinkeinopoliittisesta ohjelmasta on perusteltua järjestää yrittäjille erillinen info- ja keskustelutilaisuus palautteena ohjelman laatimiseen osallistumisesta. Tilaisuuteen voitaisiin kutsua myös muita seudullisia elinkeinotoimijoita, kaupungin ja yrittäjien kehittämiskumppaneita, joiden sitoutuminen yhteiseen kehittämiseen on tärkeää.

5.2. ELINKEINOTOIMINNAN KEHITYSINDIKAATTORIT

Kaupunkikehityksessä seurataan kehitysjohdajan johdolla elinkeino-ohjelman toteutumista ja kriittisille menestystekijöille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Elinkeino-ohjelma on kaikkia kaupunkikehityksen toimintoja koskettava ohjelma ja elinkeinon kehittäminen on koko kaupunkikehityksen läpäisevä prosessi, jossa asiakkaana on yritys.

Elinkeinopalvelut yhtenä kaupunkikehityksen yksikkönä seuraa jatkuvasti tarkimmin yritystoiminnassa tapahtuvia muutoksia, yritysten tarpeita ja kaupungin mahdollisuuksia vastata niihin sekä yritysilmapiiriä. Elinkeino-ohjelman toteutumiseksi tarvittavia toimenpiteitä käsitellään EMAL-työryhmässä (elinkeinot- ja maankäyttö-asuminen-liikenne). Vähintään kerran kuukaudessa koontuvassa, kehitysjohdajan puheenjohtajalla toimivassa EMAL-

työryhmässä käsitellään muun muassa yritysten sijoittumiseen liittyviä asioita, jolloin mahdolliset ongelmat nousevat yhteiseen tarkasteluun, ja kaupunki pystyy vastaamaan yritysten tarpeisiin mahdollisimman joustavasti.

Kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle raportoidaan säännöllisesti ja sovitulla tavalla pääasiassa käyttäen tärkeimpiä indikaattoreita.

ENSISIJAISET INDIKAATTORIT/MITTARIT:

- työpaikkojen määrän kehitys
- työpaikkaomavaraisuuden kehitys
- yritysten lukumäärän kehitys
- toimialarakenteen kehitys (päätoimialojen osuudet työpaikoista)
- keskeisten poikkitoimialaisten yrityskokonaisuuksien eli klustereiden kehitys

MUUT SEURATTAVAT INDIKAATTORIT/MITTARIT:

- uusien yritysten lukumäärän (perustetut ja muuttaneet) ja niiden työpaikkojen määrän kehitys
- vuoden keskimääräisen ja vuoden lopun työttömyysasteen kehitys
- pitkäaikaistyöttömyyden ja nuorisotyöttömyyden kehitys
- rakentamiskelpoinen elinkeinontonttivaranto: vapaiden tonttien lukumäärä ja niillä olevan rakennusoikeuden määrä
- toimitilarakentamisen kehitys

YRITTÄJÄYSTÄVÄLLINEN ILMASTO - POHJA MENESTYKSELLE

**Järvenpään Yrittäjät ry:n
puheenjohtaja Jarkko Åström,
Foral Design Oy**

Yrittäjähdistyksen tehtävänä on parantaa yrittämisen edellytyksiä ja yritysten sijoittumismahdollisuuksia kaupunkiin. Tähän tarvitaan entistä syvempää yhteistyötä sidosryhmien kesken. Yhteinen näkemys yrittämisestä luo pohjaa tuloksekkaalle toiminnalle. Pitkäjänteisellä yhteistyöllä kaupungin sekä muiden yhteistyökumppanien kuten koulujen, oppilaitosten, seurakunnan ja lehdistön kanssa onkin saavutettu paljon myönteisiä tuloksia. Vuoden 2010 lopulla kaupungin tekemässä kyselytutkimuksessa järvenpäälaisillä yrittäjillä oli mahdollisuus antaa palautetta kotikunnastaan. Kyselyn tulokset on otettu huomioon elinkeino-ohjelman uudistamisessa. Yrittäjien kannalta seuraavat näkökulmat ovat keskeisiä: Järvenpää on kaupunkimainen kaupunki, sopivan kokoinen, kompakti, tunnelmallinen, kulturelli, lievästi epäurbaani ja sielukas yms.

Miten järvenpäälaiset yritykset voivat hyödyntää näitä ominaisuuksia? Sopivan kokoiseen ja kompaktiin keskusta mahtuu hyvä joukko menestyviä yrityksiä. Kävelykadun toimivuus on monelle yrittäjälle toiminnan edellytys. Perhelän korttelin rakentaminen takaa keskustan toimivuuden tulevaisuudessa. Prismän ja uuden liikekeskuskorttelin yhdistävä kävelykatu on silloin elinvoimainen, ja sen varrelle yrittäjien on hyvä sijoittua. Yrittäjät toivovat mahdollisimman nopeaa edistymistä uuden liikekeskuksen toteutuksessa!

Kaupungissamme on edellytykset erinomaisten matkailupalvelujen tuottamiseen. Kaupungin organisaatiossa matkailupalvelut on yhdistetty osaksi kulttuuritoimea. Yrittäjät ehdottavat matkailun liittämistä osaksi elinkeinopalveluja. Matkailun tulisi edelleen hyödyntää kulttuurin tuottamia palveluja, kulttuurin sisältöä. Niiden hyödyntäminen elinkeinotoiminnan näkökulmasta nostaa kaupunkimme profiilia myönteisesti.

Järvenpään Yrittäjien tavoitteena on pyrkiä vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon yhteisten asioiden eteenpäin saattamiseksi yrittäjien näkökulmasta. Järvenpäässä on päivitetty elinkeinostrategia. Tässä prosessissa olemme voineet olla yhteistyökumppanina mukana. Tavoitteenamme on saada yritysvaikutusarviointi osaksi kunnallista päätöksentekoa. Erilaisia hankkeita suunniteltaessa ja niistä päätettäessä tulisi huomioida hankkeen yritysvaikutukset. Tällä parannetaan yritysilmapiiriä ja kaupungin edellytyksiä menestyä tulevaisuudessa entistäkin paremmin.

Järvenpään yrittäjien työssä pitkäaikaisena painopisteenä on yrittäjyyskasvatus. Se luo pohjaa yrittäjähenkiselle ilmapiirille, ja sen avulla pyritään viestittämään yrittäjämäisestä, luovasta ja vastuuta ottavasta suhtautumista työntekoon. Nuorten työllistäminen nyt ja tulevaisuudessa on yrittäjille sydämen asia. Duunibuumi Järvenpäässä jatkuu eri muodoissa. Se on Järvenpään Työ- ja elinkeinotoimiston, Järvenpään Yrittäjien ja kaupungin yhteinen kampanja, josta kaikki hyötyvät. Moni ammattiin valmistunut nuori on vailla työpaikkaa. Halu tehdä töitä on suuri, mutta tällä hetkellä yritysten mahdollisuudet palkata uutta työvoimaa eivät ole parhaimmillaan. Jotta nuoret pysyisivät kiinni arjessa haastamme kaikki järvenpäälaiset työnantajat DUUNI BUUMILLA Sanssi –kampanjaan!

**HAASTAMME KAIKKI JÄRVENPÄÄLÄISET
TYÖNANTAJAT DUUNI BUUMILLA
SANSSI –KAMPANJAAN!**

	ON TOIMITTU / TOTEUTETTU (RASTI)				
KESKEISET TAVOITTEET:	2011	2012	2013	2014	2015
1. Kasvatetaan työpaikkojen lukumäärää (vähintään n. 2 %/vuosi)					
2. Kasvatetaan yritysten lukumäärää (vähintään n. 220-250 yritystoimipistettä/vuosi)					
3. Ylläpidetään ja kehitetään edelleen monipuolista elinkeinorakennetta					
4. Nostetaan työpaikkaomavaraisuutta (vähintään 67 % vuonna 2015)					
KEINOT TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI: TOIMINTALINJAT/TEHTÄVÄT:	2011	2012	2013	2014	2015
YRITYSILMAPIIRI:					
1. Huolehditaan jatkuvasti ja johdonmukaisesti hyvästä ja luovuuteen kannustavasta yritysilmapiiristä kaupungissa					
2. Tehdään aktiivista ja rakentavaa yhteistyötä Järvenpään Yrittäjien ja Helsingin Kauppakamarin Vantaan toimiston kanssa					
3. Otetaan käyttöön yritysvaikutusten arviointimenettely kaupungin päätöksenteossa					
4. Vakiinnutetaan yrittäjyyskasvatus koulujen opetukseen					
OSAAMINEN:					
5. Rakennetaan seututasolla tiiviimpiä yhteyksiä pks:n osaamiskeskittymiin, erityisesti tehdään yhteistyötä Culminatium Innovationin kanssa					
6. Tehdään yhteistyötä seudun oppilaitosten kanssa osaamispääoman kasvattamiseksi seudulla (Laurea, Keuda, Diak ym.)					
KLUSTERIKEHITYS					
7. Kehitetään metallin klusteria - mahdollisimman suuressa määrin seutuyhteistyönä					
8. Kehitetään kulttuurin ja sisältötuotannon klusteria - mahdollisimman suuressa määrin seutuyhteistyönä					
9. Kehitetään elintarvikeklusteria seudullisena hankkeena (seudullinen prioriteetti/valinta)					
10. Kehitetään ympäristö- ja energiatehokkuusklusteria seudullisena hankkeena (seudullinen prioriteetti/valinta)					
11. Kehitetään seudullisena hankkeena hyvinvointialojen klusteria, jonka ydin on terveys- ja hoiva-aloissa					
12. Kehitetään laadukkaan pientalorakentamisen klusteria seudullisena hankkeena					
MUUT TAVOITELTAVAT YRITYKSET (KLUSTERIYRITYSTEN LISÄKSI):					
13. Tavoitellaan kaupunkiin uusia teknologioita kehittävien ja soveltavien kasvualojen teollisia ja suunnittelutoiminnan pk-yrityksiä					

	2011	2012	2013	2014	2015
14. Tavoitellaan kaupunkiin lisää maahantuonnin ja tukkukaupan yrityksiä					
15. Tavoitellaan kaupunkiin lisää erikoistavaran vähittäiskaupan yrityksiä, etenkin vaatetusliikkeitä					
KAUPUNKIKESKUSTA:					
16. Saadaan Perhelän korttelin rakentaminen alkamaan					
17. Saadaan Sibeliuksenkadun ja Tupalantien kulman liike-/toimisto- ja asuintalon rakentuminen alkamaan					
18. Varaudutaan keskustassa kasvavaan toimistotilojen kysyntään					
19. Parannetaan paikoitusmahdollisuuksia keskustassa					
20. Pidetään keskustan alue siistinä ja ulkonäöltään edustavana					
21. Pidetään keskusta tapahtumarikkaana ja kaupallisesti kiinnostavana					
22. Kannustetaan keskustan kauppiaita hyvään yhteistoimintaan					
23. Kannustetaan keskustan kiinteistönomistajia pitämään hyvää huolta kiinteistöstään					
24. Tehdään hyvää yhteistyötä Sykettä ja Sinfoniaa-yhdistyksen kanssa ja tuetaan sen asemaa keskustan toimintojen koordinoijana					
MUUT YRITYSALUEET:					
25. Saadaan Poikkien yritysalue hankituksi kaupungille, kaavoitetuksi ja valitaan alueelle toteuttajat/toimijat					
26. Saadaan Intro4-yritysalue rakentumaan valmiiksi osaavan teollisuuden ja maahantuonnin/tukkukaupan alueena					
27. Hankitaan ja kaavoitetaan (jäljellä olevat) yleiskaavassa 2020 elinkeinotarkoituksiin varatut maa-alueet					
28. Selvitetään yleiskaavaan sisällyttömät alueet, jotka soveltuvat elinkeinotarkoituksiin ja varaudutaan niiden hankintaan/kaavoitukseen					
29. Selvitetään, onko asemakaava-alueilla muihin tarkoituksiin kaavoitettuja alueita, joita kannattaisi esittää muutettaviksi yritysalueiksi					
30. Selvitetään, onko asemakaavoitetuilla yritysalueilla tehostamis-/laajentamismahdollisuuksia					

	2011	2012	2013	2014	2015
31. Pidetään yritystonttien, etenkin teollisuustonttien hinnoittelu kohtuullisena ja kilpailukykyisenä					
32. Pidetään voimassa yritystonttien luovutuksen muotoina sekä myynti että vuokraus, asettaen kuitenkin myynti etusijalle.					
33. Huolehditaan siitä, että asemakaavoitetut yritystontit ovat rakentamiskelpoisia, kunnallistekniikalla varustettuja					
34. Huolehditaan yritysalueiden toimivuudesta ja viihtyisyydestä					
35. Kiirehditään uuden 3- ja 4-väylät yhdistävän tieyhteyden rakentamista Nummenkylästä Nurmijärvelle (Vähänummentien jatke)					
36. Huolehditaan siitä, että yritysalueiden kadut ovat päällystettyjä ja reuna-alueet viimeisteltyjä					
37. Huolehditaan siitä, että väylien varret yritysalueiden kohdalla ovat hoidettuja					
38. Huolehditaan siitä, että yritysalueille on selkeät ja siistit opasteet					
39. Valvotaan yritys kiinteistöjen siisteyttä sekä tontin käytön että rakennuksen osalta					
OSAAVA TYÖVOIMA:					
40. Tehdään yhteistyötä yritysten, työvoimaviranomaisten ja oppilaitosten kanssa työvoiman osaamistarpeiden ennakoimiseksi					
41. Huolehditaan siitä, että yritysalueille on toimiva julkinen liikenne					
42. Huolehditaan siitä, että asuntojen uustuotannossa ovat eri asumismuodot edustettuina					
43. Huolehditaan siitä, että Järvenpäässä on tontteja tarjolla omakotirakentajille					
44. Huolehditaan siitä, että etenkin nuorille on tarjolla vuokra-asuntoja					
45. Suositetaan ekotehokasta, asukkaiden tarpeiden mukaan muunneltavissa olevaa asuntorakentamista					
46. Huolehditaan siitä, että asuinalueet ovat toimivia ja viihtyisiä ja liittyvät jäsennellyllä tavalla viherympäristöön ja luontoon					
47. Parannetaan asukkaiden ja vierailijoiden mahdollisuuksia nauttia Tuusulanjärven luonto- ja kulttuuriympäristöstä					

	2011	2012	2013	2014	2015
MARKKINOINTI:					
48. Käynnistetään uudelleen Keski-Uudenmaan seutumarkkinointi					
49. Toteutetaan Järvenpään yritysmarkkinointia siten, että se on yhteensovitettu seutumarkkinoinnin kanssa					
50. Sovitetaan Järvenpään yritysmarkkinointi paremmin yhteen muun kaupunkimarkkinoinnin kanssa					
51. Tehdään Järvenpäästä tunnetuksi yrityspäättäjien keskuudessa					
52. Pyritään saamaan vakavaraiset kiinteistösijoittajat kiinnostumaan Järvenpäästä sijoittamiskohteena					
53. Hyödynnetään markkinoinnissa kaupungin vahvuuksia, etenkin sijaintia metro-poliialueella					
54. Pyritään saamaan yritykset mukaan Järvenpään yritysmarkkinointiin					
55. Hyödynnetään markkinoinnissa yritysten sijoittumisasioihin vaikuttavaa asiantuntijaverkostoa					
56. Pidetään suoria yritysyhteyksiä ja henkilökohtaisia tapaamisia keskeisenä toimintatapana yritysmarkkinoinnissa					
57. Uudistetaan kaupungin verkkosivut vetovoimaisemmiksi ja käytetään niitä tehokkaasti kaupunkimarkkinoinnissa					
58. Kulttuuri- ja luontoympäristön sekä tapahtumien markkinoinniseksi tehdään yhteistyötä Keski-Uudenmaan matkailutoimijoiden kanssa					
MUU YHTEISTYÖ:					
59. Tehdään hyvää seutuyhteistyötä niin elinkeinojen kehittämisessä kuin muussakin kuntien toimintojen kehittämisessä					
60. Tarjotaan tasokasta julkista yritysneuvontaa seudullisina palveluina yrityksen perustamisessa ja toimivien yritysten kehittämisessä					
61. Edistetään yrittäjien mahdollisuuksia hyödyntää Tuusulanjärven ympäristöä elinkeinotarkoituksissa					

JÄRVENPÄÄ

www.jarvenpaa.fi

Seutulantie 12, 04410 Järvenpää,
postiosoite: PL 41, 04401 Järvenpää
kontaktihenkilö: elinkeinojohtaja Pirjo Latva-aho
puh. 040 315 2221, vaihde (09) 27 191
faksi: (09) 2719 2722
e-mail: pirjo.latva-aho@jarvenpaa.fi